

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2025:1**

Svenska kyrkans stöd till hbtqia+-personer

Sammanfattning

Betänkandet behandlar tre motioner som relaterar till hbtqia+-personer. Motion 2025:20 föreslår att kyrkostyrelsen avvecklar Regnbågsnyckeln. Motion 2025:71 vill att kyrkostyrelsen tar fram en nationell strategi som tydliggör Svenska kyrkans närvaro i hbtqia+-rättighetsmanifestationer som en del av kyrkans uppdrag att bekämpa förtryck och främja rättvisa. Motion 2025:91 föreslår att kyrkostyrelsen inrättar en fond för stöd till troende hbtqia+-personer och deras självorganisering internationellt.

Utskottet anser precis som läronämnden att det är viktigt att Svenska kyrkan fortsätter stärka rättigheter för förtryckta genom att arbeta för hbtqia+-personers rättigheter. Utskottet noterar också att arbetet måste vara ihärdigt och långsiktigt samt både nationellt och internationellt.

Gällande Regnbågsnyckeln anser utskottet att den processmodellen fungerar väl och noterar att eftersom den inte ägs av Svenska kyrkan har kyrkostyrelsen inte mandat att avveckla den.

Utskottet konstaterar att det redan pågår arbete på den nationella nivån för att stödja rättigheter för hbtqia+-personer, bland annat genom teologiska kommitténs uppdrag att ta fram ett teologiskt ställningstagande gällande könsidentitet och könsuttryck samt kyrkostyrelsens uppdrag att teologiskt fortsätta bearbeta paraplybegreppet hbtqia+ och göra en teologisk bearbetning av polyamori.

När det gäller fond för stöd till hbtqia+-personers organisering internationellt anser utskottet att det framgår av både bakgrundstexten och ekonomiutskottets yttrande att en parallell fond inte är ändamålsenlig.

Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår utskottet kyrkomötet att avslå alla tre motionerna.

Till betänkandet finns två reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Motionernas förslag	3
Motion 2025:20 av Daniel Engström m.fl., Avveckla regnbågsnyckeln	3
Motion 2025:71 av Vicktoria Bagi m.fl., Ta ställning för hbtqia+-personers rättigheter	3
Motion 2025:91 av Ann-Charlotte Miller m.fl., Svenska kyrkans regnbågsfond	3
Yttrande från läronämnden	3
Yttrande från andra utskott	3
Bakgrund	4
Regnbågsnyckeln	4
Priderörelsen	4
Hbtqi-personers rättigheter internationellt	4
Struktur och administration av fonder	5
Tidigare teologisk bearbetning av hbtq-frågor	6
Annan tidigare behandling i kyrkomötet	7
Utskottets överväganden	7
Motion 2025:20 Avveckla regnbågsnyckeln	7
Motion 2025:71 Ta ställning för hbtqia+-personers rättigheter	7
Motion 2025:91 Svenska kyrkans regnbågsfond	7
Reservation 1	8
Reservation 2	8
Särskilt yttrande	8
Bilaga 1 Läronämndens yttrande 2025:7y	9
Bilaga 2 Ekonomiutskottets yttrande 2025:1y	10

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

KI 2025:1

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:20,
2. avslå motion 2025:71, punkt 1,
3. avslå motion 2025:71, punkt 2,
4. avslå motion 2025:71, punkt 3,
5. avslå motion 2025:71, punkt 4,
6. avslå motion 2025:91.

Motionernas förslag

Motion 2025:20 av Daniel Engström m.fl., Avveckla regnbågsnyckeln

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att avveckla Regnbågsnyckeln.

Motion 2025:71 av Vicktoria Bagi m.fl., Ta ställning för hbtqia+-personers rättigheter

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. ta fram en nationell strategi som tydliggör Svenska kyrkans närvaro i Pride och andra hbtqia+-rättighetsmanifestationer som en del av kyrkans uppdrag att bekämpa förtryck och främja rättvisa,
2. i strategin särskilt inkludera erkännandet av könsidentitet, kampen mot transfobi och ett synligt stöd till transpersoners rättigheter inom kyrkan och samhället,
3. uppmana samtliga stift och församlingar att aktivt delta i ortens Pridefirande samt att skapa trygga, inkluderande och normkritiska rum för hbtqia+-personer i all sin verksamhet,
4. i internationella sammanhang lyfta hbtqia+-personers rättigheter som en självklar del av sitt arbete för mänskliga rättigheter och global rättvisa.

Motion 2025:91 av Ann-Charlotte Miller m.fl., Svenska kyrkans regnbågsfond

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att inrätta en Svenska kyrkans regnbågsfond för stöd till troende hbtqia+-personer och deras självorganisering, i kyrkliga och religiösa sammanhang internationellt.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2025:71 i Ln 2025:7y, *bilaga 1*.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har yttrat sig över motion 2025:91 i E 2025:1y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Hbtq är ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner och personer med queera uttryck eller identiteter. När det gäller sexualitet i denna grupp handlar det om sexualitetens riktning medan sexualitetens uttryck är ett område som omfattar all sexualitet och alltså inte är begränsat till hbtq. I formella dokument från kyrkostyrelsen används i regel begreppet hbtq eller hbtqi (i står för intersexperson) som ett samlingsbegrepp för ett tematisk område/verksamhet i Svenska kyrkan. Avgränsningen i definitionen har sin bakgrund i att Svenska kyrkan aktivt arbetat med de grupper som omfattas av dessa begrepp men kan ännu inte påstås arbeta med ytterligare identiteter. Där subjektet är individer generellt och inte enbart Svenska kyrkans verksamhet används i regel hbtqia+ för att inkludera alla som så önskar och där a står för asexualitet och + för att inkludera övriga sexuella läggningar och könsidentiteter).

Regnbågsnyckeln

Sedan 2018 erbjuds stift och församlingar i hela Svenska kyrkan processmodellen Regnbågsnyckeln – för ett mer inkluderande sammanhang för hbtq-personer och andra. Modellen ägs av Sensus Studieförbund och Kristna regnbågsrörelsen – Riksförbundet EKHO och handlar om inkludering, mångfald och öppenhet. I en församling som tilldelats denna märkning har medarbetare och förtroendevalda genomgått processmodellens alla steg. Innan en församling påbörjar en process inom Regnbågsnyckeln, krävs att kyrkorådet i församlingen tar beslut, som också kyrkoherden står bakom, om att starta processen. Inom arbetet med Regnbågsnyckeln förklaras vad de olika begreppen inom hbtqia+ står för men också att det finns en flora bakom begreppen.

Priderörelsen

Priderörelsen kan definieras som en internationell rörelse som har som mål att uppmärksamma hbtqia+-personer och främja deras rättigheter. Den är inte någon formell organisation utan en samling av aktörer och organisationer.

Rörelsens ursprung kan härledas till det s.k. Stonewallupproret 1969 då polisen gjorde en razzia på den queera baren The Stonewall Inn i New York. Besökarna fick nog av polisens trakasserier och gällande morallagar och reagerade våldsamt mot polisens behandling. Händelsen ledde till en rättighetsrörelse och begrepp som ”gay power!” I Sverige arrangerades den första pridemanifestationen 1971 i Örebro.

Den kanske mest uppmärksammade formen av detta engagemang är de pride-festivaler som hålls idag på ett 50-tal orter i Sverige. Dessa arrangeras av lokala aktörer som kan organiseras på olika sätt. Eftersom priderörelsen och de parader och festivaler som arrangeras inte är centraliserade är också Svenska kyrkans engagemang i dessa olika på olika håll i landet. Svenska kyrkans församlingar har från start haft ett lokalt engagemang i priderörelsen och många stift och församlingar är idag engagerade i de lokala pride-evenemangen.

Hbtqi-personers rättigheter internationellt

I generalsekreterarens omvärldsrapport 2024 beskrivs en allt större global polarisering och ökat motstånd mot jämställdhet och jämlikhet, inklusive hbtqia+-personers rättigheter. I Svenska kyrkans internationella arbete (Act Svenska kyrkan) erfar man att motståndet mot dessa rättigheter är välorganiserat och välfinansierat. I motståndet

sätts religion ofta i direkt motsättning till genusrättvisa och hbtqia+-personers rättigheter och det märks i såväl politiska som i ekumeniska sammanhang. Motståndet har bland annat lett till att ett antal institutionella givare valt att avsluta sitt stöd till hbtqia+-rörelsen, vilket räknas få stora konsekvenser för rörelsen världen över. Detta budgetbortfall sammanfaller dessutom med större nedskärningar i flera stora givares biståndsbudgetar vilket sammantaget innebär ett stort bakslag för möjligheterna att arbeta för genusrättvisa, sexuell, reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) och hbtqia+-personers rättigheter i olika delar av världen, för både sekulära och trosbase-rade aktörer.

Act Svenska kyrkan arbetar med ett hbtqi-perspektiv som grundas i grundläggande människosyn, barnrättsperspektiv, rätten till ett liv i värdighet, alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna. I den strategiska planen för Act Svenska kyrkan som fastställdes av kyrkostyrelsen i slutet av 2021 finns ett tydligt ställningstagande för genusrättvisa och hbtqi-personers rättigheter. Kyrkostyrelsens internationella råd har också antagit positionspapper som relaterar till hbtqi-personers rättigheter, bland andra *Position för genusrättvisa och jämställdhet* samt *Position för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter*. I enlighet med vad positionerna fastslår arbetar Act Svenska kyrkan för genusrättvisa genom att erkänna, synliggöra och agera mot könsförtryck och maktobalanser i kyrka och samhälle. Detta gör man tillsammans med kyrkor och organisationer som man samarbetar med i olika sammanhang. Positionerna innebär också ett bejakande av mångfald gällande sexuell läggning och genusidentitet och är centrala för Act Svenska kyrkans förhållningssätt till hiv. Vidare, slår de fast att Act Svenska kyrkan ska verka i enlighet med principen om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) som inbegriper rätten att bestämma över den egna kroppen, sexualitet, samlevnad, mödrahälsa och reproduktiva valmöjligheter.

Act Svenska kyrkan samarbetar med kyrkor och organisationer som verkar för hbtqi-personers inkludering och rättigheter i olika delar av världen. Exempel på detta är teologisk utbildning som rör sexualitet, genus och mångfald samt dialog med religiösa ledare med syfte att öka medvetenheten, förebygga hatpropaganda och säkerställa hbtqi-personers inkludering i kyrka och samhälle. Andra exempel är skydd och stöd till hbtqi-personer som utsätts för hat och hot, samt påverkansarbete för att förändra diskriminerande lagar såsom kriminalisering av samkönat sex, men också för antagande av ny inkluderande lagstiftning som fastställer hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter. Några av Act Svenska kyrkans partners arbetar med transpersoners rättigheter som är särskilt hotade idag.

Act Svenska kyrkan bedriver också internationellt påverkansarbete för genusrättvisa, inklusive sexuell reproduktiv hälsa och rättigheter och hbtqi-personers inkludering och rättigheter. Detta innefattar påverkansarbete på FN-nivå, där Act Svenska kyrkan exempelvis i flera år varit del av den officiella svenska delegationen till FN:s kvinnokommission, UN Commission on the Status of Women och FN:s befolkningskommission, UN Commission on Population and Development.

Struktur och administration av fonder

Idag administrerar den nationella nivån ett 50-tal stiftelser och fonder av varierande storlek, som har ändamål som riktar sig dels till svenska, dels till internationella sökande samt även bestämda mottagare. De flesta är små och betalar ut medel till organisationer och privatpersoner som ansöker. Många går att jämföra med församlingars diakonala fonder.

Fond är inte ett juridiskt begrepp, den kan vara antingen en egen juridisk person i form av en stiftelse eller ingå som en del av en organisation som betalar ut medel till särskilda syften. Den nationella nivån har inom sin administration undvikit former som hanteras inom Trossamfundet Svenska kyrkan och föredragit stiftelser som är egna juridiska personer. Ett flertal av fonderna och stiftelserna som den nationella nivån förvaltar idag är i form av stiftelser med ansökningsförfarande. Det stöd som förmedlas av Act Svenska kyrkan till internationella partners har inte formen av fond, utan utgör en del av den nationella nivåns verksamhet som främst finansieras genom insamlade medel och externa bidrag från till exempel Sida. Act Svenska kyrkan har en nära relation till partners, granskar deras organisationer och följer upp utbetalade medel.

När en fond tar formen av en stiftelse så blir det en egen juridisk person där ett visst kapital ska sättas in i stiftelsens namn. Man behöver föreskriva hur kapitalet får användas och till vilket ändamål. Vid bildande av en stiftelse är det viktigt med stadgar med ett tydligt ändamål som anger vilka som får söka och hur kapitalet får användas.

Beroende på vilken form av fond man väljer så har det påverkan på hur stora resurser fondens administration kräver, bland annat granskning av ansökningar alternativt uppsökande av organisationer, löpande bokföring, årsredovisning och inkomstdeklaration. En annan faktor är tidsperspektivet. En fond kan ha ett startkapital vars avkastning delas ut, eller så är fonden tidsbegränsad och startkapitalet betalas ut under ett antal år. Medel som hanteras i annan form än fond, till exempel som projekt inom Act Svenska kyrkan och budgeteras inom ramen för den nationella nivåns *Verksamhet och ekonomi* kräver inte en egen organisation och därför blir administrationskostnaderna lägre.

Tidigare teologisk bearbetning av hbtq-frågor

Frågor om sexuell läggning och könsidentitet har bearbetats under en lång tid i Svenska kyrkan. Särskilt har Svenska kyrkans Teologiska kommitté arbetat med frågor om homosexualitet, välsignelse och vigsel i Svenska kyrkan under lång tid.

År 2019 genomfördes Svenska kyrkans första transhearing där kunskapen om könsöverskridande uttryck, könsidentitet och könsdysfori fördjupades.

I enlighet med kyrkolivsutskottets betänkande KI 2021:11 att bifalla motion 2021:67, Könsidentitet och könsuttryck, arbetar teologiska kommittén med att ta fram ett teologiskt ställningstagande gällande könsidentitet och könsuttryck. Kommittén arbetar med frågorna på ett brett sätt som gör att det inte endast är transpersoner som berörs utan även andra sexuella riktningar och könsidentiteter inkluderas. Ärendet bedöms kunna redovisas till kyrkostyrelsen hösten 2025 och slutrapporteras till kyrkomötet 2026 (se KsSkr 2025:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden s. 19).

Kyrkomötet beslutade 2024 i enlighet med kyrkolivsutskottets förslag i betänkande KI 2024:4 att med anledning av motion 2024:17 uppdra åt kyrkostyrelsen att fortsätta bearbeta paraplybegreppet hbtqia+ teologiskt samt göra en teologisk bearbetning av polyamori. Enligt KsSkr 2025:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden bereds nu ärendet inom kyrkokansliet med externa experter och i samspel med Svenska kyrkans teologiska kommitté. Uppdraget förväntas slutrapporteras till kyrkomötet tidigast 2027.

Annan tidigare behandling i kyrkomötet

KI 2025:1

2024 avlogs motion 2024:63 om att Svenska kyrkan inte skulle delta i priderörelsen. Utskottet noterade att priderörelsen har som mål att uppmärksamma hbtqi-personer och främja deras rättigheter och ansåg att detta ligger i linje med Svenska kyrkans hållning i hbtq-frågor.

Kyrkolivsutskottet behandlade 2017 motion 2017:146, som föreslog en utredning av Priderörelsen i den etiska vaksamhetens intresse. I sitt betänkande (KI 2017:13) menade utskottet att det är bra och viktigt att Svenska kyrkan engagerar sig för att stärka hbtq-personers rättigheter och såg engagemanget i Pride som betydelsefullt, även internationellt där många hbtq-personer upplever diskriminering och hot. Kyrkomötet avlog motionen i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Motion 2025:20 Avveckla regnbågsnyckeln

Utskottets förslag: Kyrkomötet besluter att avslå motion 2025:20.

Utskottet anser att Regnbågsnyckeln är en väl fungerande processmodell som Svenska kyrkans församlingar kan använda sig av för att skapa ett mer inkluderande sammanhang för hbtqia+-personer. Utskottet noterar att processmodellen ägs av Sensus Studieförbund och Kristna regnbågsrörelsen – Riksförbundet EKHO och utskottet kan inte se att Svenska kyrkans nationella nivå har mandat att avveckla den så som motionärerna föreslår. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Motion 2025:71 Ta ställning för hbtqia+-personers rättigheter

Utskottets förslag: Kyrkomötet besluter att avslå motion 2025:71.

Utskottet anser att det är viktigt att Svenska kyrkan fortsätter stärka rättigheter för förtryckta genom att arbeta för hbtqia+-personers rättigheter. Utskottet noterar också att arbetet måste vara ihärdigt och långsiktigt. Utskottet konstaterar ändå att det redan pågår arbete på området, inte minst genom kyrkomötets beslut 2021 efter vilket teologiska kommittén fick ett uppdrag att ta fram ett teologiskt ställningstagande gällande könsidentitet och könsuttryck samt kyrkomötets beslut 2024 då kyrkostyrelsen fick i uppdrag att teologiskt fortsätta bearbeta paraplybegreppet hbtqia+ och göra en teologisk bearbetning av polyamori. Därför föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motion 2025:71.

Motion 2025:91 Svenska kyrkans regnbågsfond

Utskottets förslag: Kyrkomötet besluter att avslå motion 2025:91.

Utskottet uppskattar motionärernas engagemang för hbtqia+-personers rättigheter och ser vikten av att även engagera sig i internationella sammanhang. Utskottet har tagit del av ekonomiutskottets yttrande och den komplexitet som beskrivs i bakgrundsbeskrivningen kring fonder. Utskottet noterar också att Act Svenska kyrkans arbete har ett stort fokus på genderrättvisa och hbtqi-frågor och anser att en parallell fond

därför inte är ändamålsenlig. Utskottet ser vidare att det finns andra vägar för församlingar att stötta det motionärerna efterfrågar, bland annat öronmärkta kollekter till Act Svenska kyrkan och stöd till regnbågsfonder utanför Svenska kyrkan.

Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Uppsala den 3 oktober 2025

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Sara Waldenfors, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Anna Lundberg, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Birgitta Dahlbäck, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Monica Johansson, Karin Janfalk, Torbjörn Aronson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Ylva Samuelsson, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Bert-Åke Näslund, Jonas Larsson, Lisa Gerenmark, Jonas Nordén och Kristina Srbu Kjellgren.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mot betänkandets beslut till förmån för bifall till motion 2025:20.

Mikael Sandén

Reservation 2

Jag reserverar mig mot betänkandets beslut till förmån för bifall till motionerna 2025:71 och 2025:91.

Monica Johansson

Särskilt yttrande

Jag reserverar mig mot övervägande och avslag av motion 2025:20 Avveckla regnbågsnyckeln men kan inte yrka bifall till motionen eftersom kyrkomötet inte äger regnbågsnyckeln. Kyrkomötet kan inte besluta om att avveckla det man inte äger. Däremot instämmer jag helt i motionärens goda intentioner.

Torbjörn Aronson

Skapelsens mångfald

Läronämndens yttrande över motion 2025:71

Läronämnden understryker vikten av att bejaka skapelsens mångfald och människors olikhet. Nämnden bejakar motionens intention att stärka rättigheter för förtryckta. Vidare påminner nämnden om att kyrkomötet har initierat ett teologiskt arbete kring könsidentitet vilket pågår. Därtill konstaterar läronämnden att ekumeniska relationer kräver såväl tydlighet avseende Svenska kyrkans hållning som lyhördhet och respekt för andra kyrkors traditioner.

Uppsala den 28 augusti 2025

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Karin Sarja, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Ulrica Fritzson, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Teresia Boström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Ekonomiutskottets yttrande 2025:1y

Svenska kyrkans regnbågsfond

Ekonomiutskottets yttrande över motion 2025:91 Svenska kyrkans regnbågsfond.

Utskottets ledamöter finner ändamålet lovvärt men är ytterst tveksamma till den modell för stöd som föreslås i motionen.

Act Svenska kyrkan bedriver genom sina internationella allianser påverkansarbete och utbildning i frågor om HBTQ-personers rättigheter. Ekonomiutskottet anser att det stöd som motionärerna förespråkar växer fram, utvecklas och förvaltas bäst inom de nätverk och organisationer som Act Svenska kyrkan samarbetar med.

Utskottets erfarenhet är dessutom att fondorganisationer är mycket komplexa och kostsamma, både att inrätta och att förvalta. Det är också resurskrävande att bedriva uppföljning av stöd, speciellt när det finns ett internationellt fokus.

Uppsala den 1 oktober 2025

På ekonomiutskottets vägnar

Rebecca Hägg, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Rebecca Hägg, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdkow, Victor Backström, Cecilia Rogne, Leif Aruhn-Solén, Suzanne Fredborg, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Leif Nordlander, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Patrik Linde, Christina Södling, Daniel Arthursson, Jan-Hugo Nihlén, Johanna Palmér, Gunilla Eldebro, Annsofi Aurell, David Lång, Agneta Ahlblom och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2025:2**

Prästutbildningen

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar fyra motioner som på olika sätt tar upp prästutbildningen, tre av dem rör formerna – att hitta alternativa vägar till prästvigning, att låta Johannelund åter ha prästutbildningens sista år och att se över om Svenska kyrkan kan ha en egen prästutbildning från början till slut. En motion rör innehållet i prästutbildningen och mer specifikt frågan om vigsel av samkönade par.

Motion 2025:34 föreslår att prästutbildningens sista år ska kunna ges på Johannelunds Teologiska Högskola. De styrkor utskottet framför allt ser med att hålla kvar den nuvarande formen där prästutbildningens sista år enbart ges på Svenska kyrkans utbildningsinstitut är att det blir en samlande och sammanhållande kraft där alla profilutbildningar i Svenska kyrkan möts under en period samt att det bidrar till både tydlighet och rådighet att ha slutåret på en plats. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motion 2025:34.

Motion 2025:37 föreslår att kyrkostyrelsen ska utreda möjligheten att Svenska kyrkan skapar en egen teologisk utbildning och ny högskola för blivande präster. Utskottet menar att det finns stora fördelar med att blivande präster studerar på universitet och högskolor där man har möjlighet att möta studenter med andra inriktningar och där studierna sker i den typ av akademisk miljö som lärosäten med staten som huvudman erbjuder. Utskottet konstaterar också att det finns alternativ om man vill läsa teologi på andra högskolor. Utskottet föreslår att kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:37.

Motion 2025:38 föreslår att kyrkostyrelsen ska utreda möjligheten för en alternativ utbildningsväg till präst i Svenska kyrkan. Utskottet är enigt i att förslaget att tillsätta en utredning för att undersöka alternativa vägar till att bli präst ska bifallas. Utskottet menar att det är ett viktigt vägval att göra för att vara proaktiv i att försöka täcka upp den prästbrist som redan finns och ser ut att fortsätta finnas framöver samt att möta kallelsen hos fler.

Motion 2025:90 föreslår att kyrkostyrelsen ska se över hur utbildningen för blivande präster kan bidra till bättre och tydligare förståelse för den teologi som ligger till grund för Svenska kyrkans bejakande av samkönade äktenskap och den nu gällande vigselordningen. Utskottet anser att det är viktigt att säkerställa att blivande präster får exegetisk fördjupning kring de texter som kan upplevas som problematiska att tolka när det gäller samkönade äktenskap. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet bifaller motion 2025:90.

Till betänkandet finns två reservationer och en särskild mening.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Motionernas förslag	3
Motion 2025:34 av Berth Löndahl m.fl., Prästutbildningens sista år på Johannelund	3
Motion 2025:37 av Berth Löndahl m.fl., Svenska kyrkans egen prästutbildning	3
Motion 2025:38 av Anders Lundberg, Alternativ prästutbildning.....	3
Motion 2025:90 av Lisa Gerenmark m.fl., Prästutbildningen och samkönade äktenskap	3
Bakgrund	3
Sammanfattande bakgrund.....	3
Kyrkorättslig reglering.....	4
Möjligheten till undantag.....	4
Utbildningsinstitutets huvuduppdrag	4
Den pastoralteologiska utbildningen för blivande präster.....	5
Prästutbildning vid Johannelunds teologiska högskola.....	5
Utbildningsreformen 2013	5
Utredning om Svenska kyrkans prästutbildning	6
Biskopsmötets uttalande i mars 2022.....	7
Utbildning vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut gällande vigsel	7
Tidigare behandling i kyrkomötet.....	8
Kyrkomötet 2023	8
Kyrkomötet 2022	8
Kyrkomötet 2021	9
Kyrkomötet 2018.....	9
Kyrkomötet 2016.....	9
Kyrkomötet 2015.....	9
Kyrkomötet 2010.....	10
Utskottets överväganden	10
Motion 2025:34 Prästutbildningens sista år på Johannelund.....	10
Motion 2025:37 Svenska kyrkans egen prästutbildning	10
Motion 2025:38 Alternativ prästutbildning	11
Motion 2025:90 Prästutbildningen och samkönade äktenskap	11
Reservation 1	12
Reservation 2	12
Särskild mening	12

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:34,
2. avslå motion 2025:37,
3. bifalla motion 2025:38,
4. bifalla motion 2025:90.

Motionernas förslag

Motion 2025:34 av Berth Löndahl m.fl., Prästutbildningens sista år på Johannelund

Kyrkomötet beslutar att prästutbildningens sista år, det vill säga den pastoralteologiska utbildningen, ska kunna ges på Johannelunds Teologiska Högskola.

Motion 2025:37 av Berth Löndahl m.fl., Svenska kyrkans egen prästutbildning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att Svenska kyrkan skapar en egen teologisk utbildning och ny högskola för blivande präster.

Motion 2025:38 av Anders Lundberg, Alternativ prästutbildning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten för en alternativ utbildningsväg till präst i Svenska kyrkan.

Motion 2025:90 av Lisa Gerenmark m.fl., Prästutbildningen och samkönade äktenskap

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över hur utbildningen för blivande präster kan bidra till bättre och tydligare förståelse för den teologi som ligger till grund för Svenska kyrkans bejakande av samkönade äktenskap och den nu gällande vigselordningen.

Bakgrund

Sammanfattande bakgrund

Fyra motioner till årets kyrkomöte tar på olika sätt upp prästutbildningen, tre av dem rör formerna – att hitta alternativa vägar till prästvigning, att låta Johannelund åter ha prästutbildningens sista år och att se över om Svenska kyrkan kan ha en egen prästutbildning från början till slut. En motion rör innehållet i prästutbildningen och mer specifikt frågan om vigsel av samkönade par.

Att Svenska kyrkan skulle kunna ha sin egen prästutbildning diskuterades 2012 och till detta finns framför allt utredningen *Svenska kyrkans utbildningar i framtiden* från nämnden för utbildning, forskning och kultur. I utredningen angavs och diskuterades nio fastslagna kriterier för bedömning av organisatoriska lösningar och hur de olika förslagen på lösning svarade upp mot kriterierna. Efter förslag från utredningen

beslutade nämnden för utbildning, forskning och kultur att inrätta ett utbildningsinstitut i egen regi.

När Svenska kyrkans utbildningsinstitut startade sin verksamhet 2014 ersatte det såväl pastoralinstitutet i Uppsala och Lund som möjligheten att gå hela prästutbildningen på Johannelunds Teologiska Högskola, vilket hade varit möjligt mellan 1980–2014.

Björn Wikströms utredning *Vi måste nötas mot varandra* (SKU 2022:1) lades fram till kyrkostyrelsen i december 2022. Utredningen argumenterar i sina slutförslag bland annat för att Svenska kyrkan bör hitta en lösning för alternativa vägar till präst. Frågan har diskuterats i såväl kyrkomöte, kyrkostyrelse som biskopsmöte.

Efter omfattande diskussioner före och i anslutning till 2009 års kyrkomöte beslutades om ändringar i kyrkoordningen och i anvisningarna i kyrkohandbokens ordning för vigselgudstjänst som innebär att par av samma kön kan vigas i Svenska kyrkans ordning (KsSkr 2009:6, G 2009:2, KmSkr 2009:1).

Kyrkorättslig reglering

Av 31 kap. 6 § kyrkoordningen framgår att domkapitlet i prästexamen får pröva den som har genomgått den utbildning och praktiska tjänstgöring som har fastställts av kyrkostyrelsen. Kyrkostyrelsen har med stöd av kyrkoordningsbestämmelsen fattat beslut (SvKB 2013:12) om utbildning och praktisk tjänstgöring för att kunna prövas i prästexamen. Av bestämmelsen framgår att domkapitlet i prästexamen får pröva den som med godkänt resultat har genomgått Svenska kyrkans utbildning till präst och praktisk tjänstgöring enligt den av kyrkostyrelsen fastställda utbildningsplanen. Domkapitlet får vidare prästexamenpröva den som med godkänt resultat har genomgått Evangeliska fosterlandsstiftelsens (EFS) prästutbildning för tjänstgöring som präst inom EFS enligt den av EFS antagna och av kyrkostyrelsen fastställda utbildningsplanen.

Möjligheten till undantag

Det har under lång tid varit möjligt för domkapitlet att, om det finns särskilda skäl, pröva någon i prästexamen som inte har genomgått den utbildning som föreskrivs i de av kyrkostyrelsen fastställda utbildningsplanerna om han eller hon har motsvarande kunskaper och erfarenheter. Här har praxis mellan stiftet kunnat variera när det gäller benägenheten att pröva även kandidater som till exempel har läst en pastoralteologisk utbildning vid ett seminarium som har Anglikanska kyrkan som huvudman. Det har emellertid inte funnits någon officiellt antagen utbildningsväg för präster som tillgodogjort sig den pastoralteologiska utbildningsdelen vid andra utbildningsinstitutioner. Undantagsmöjligheten finns, som framgått ovan, fortfarande kvar, numera i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2013:12) om utbildning och praktisk tjänstgöring för att kunna prövas i prästexamen.

Utbildningsinstitutets huvuduppgifter

Utbildningsinstitutets huvuduppgifter är att ge pastoralteologisk utbildning till blivande diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster. För att bättre kunna integrera framtida medarbetare inom de olika yrkesgrupperna och för att underlätta för de studerandes studiegång har den pastoralteologiska utbildningen samlats till ett slutår eller en sluttermin. Präster, diakoner och församlingspedagoger läser ett avslutande

Den pastoralteologiska utbildningen för blivande präster

Den pastoralteologiska utbildningen är, såvitt avser präststudenterna, huvudsakligen samlad till ett så kallat slutår. För behörighet till det pastoralteologiska slutåret krävs bland annat att studenten har lägst magisterexamen med huvudområde inom kunskapsområdet teologi/religionsvetenskap samt att den sökande fullgjort och blivit godkänd på den pastoralteologiska grundkursen som är en introducerande del i den pastoralteologiska utbildningen och motsvarar tio veckors heltidsstudier. Studenterna läser kursen parallellt med akademiska studier men det är Svenska kyrkans utbildningsinstitut som ger den. Det pastoralteologiska slutåret syftar till att integrera fackutbildning med pastoralteologi samt verksamhetsförlagd utbildning i församling. Syftet är att ge de kunskaper och färdigheter som krävs för anställning i Svenska kyrkans församlingar.

Prästutbildning vid Johannelunds teologiska högskola

Innan utbildningsreformen trädde i kraft den 1 augusti 2013, fanns totalt 18 olika utbildningsplatser för de fyra yrkesutbildningarna, varav Johannelunds teologiska högskola var en. Vid Johannelunds teologiska högskola erbjöds teologisk grundutbildning och pastoralteologisk utbildning integrerat och från den nationella nivån lämnades ett ekonomiskt anslag till den pastoralteologiska utbildningen. Johannelunds teologiska högskola erbjuder fortfarande utbildningar inom teologi på såväl grundnivå, högskole- respektive kandidatexamen, som avancerad nivå, magister- och masterexamen och även pastoralteologisk utbildning för EFS-präster. För att kunna tjänstgöra som präst i Svenska kyrkan krävs dock, sedan 2013, att magister- eller masterexamen på Johannelunds teologiska högskola kompletteras med den pastoralteologiska grundkursen och det pastoralteologiska slutåret vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut.

Utbildningsreformen 2013

När den nationella nivån beslutade om den utbildningsreform som ledde till utbildningsinstitutets tillkomst innebar detta att den pastoralteologiska utbildningen för de fyra yrkesgrupperna samlades till utbildningsinstitutet. Enligt dåvarande Nämnden för utbildning, forskning och kultur var en av anledningarna till utbildningsreformen den tidigare genomförda högskolereformen, den så kallade Bolognaprocessen. Den innebar att Sverige införde en ny utbildnings- och examensstruktur 2007 och anpassade den högre utbildningen till resten av Europa, vilket i sin tur innebar att akademisk utbildning och pastoralteologisk utbildning inte kunde blandas på det sätt som tidigare gjorts (KsSkr 2012:2, bilaga 3: Svenska kyrkans utbildningar i framtiden). En annan motivering till utbildningsreformen var att samverkan mellan de olika yrkesgrupperna skulle vara en naturlig del i studierna och skapa förutsättningar för lärande och samarbete. En utbildningsorganisation i egen regi skulle också ge möjlighet att utveckla kunskap och undervisning om vad pastoralteologisk kompetens är och hur lärande ska ske. Beslutet fick till följd att den pastoralteologiska utbildningen vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut blev den enda pastoralteologiska utbildningen till präst i Svenska kyrkan. I det beslut som dåvarande Nämnden för utbildning, forskning

och kultur fattade om utbildningsinnehåll följer de angivna studierna till diakon, församlingspedagog, kyrkomusiker och präst de regler och examina som gäller inom högskola och universitet. Den grundläggande utbildningen ges inom det offentliga utbildningssystemet. Svenska kyrkan tillhandahåller pastoralteologiska utbildningar som är specifika för tjänst inom Svenska kyrkan.

En annan motivering till utbildningsreformen var att samverkan mellan de olika yrkesgrupperna skulle vara en naturlig del i studierna och skapa förutsättningar för lärande och samarbete. En utbildningsorganisation i egen regi skulle också ge möjlighet att utveckla kunskap och undervisning om vad pastoralteologisk kompetens är och hur lärande ska ske. Sammantaget innebär detta att Svenska kyrkan samlade den pastoralteologiska utbildningen i egen regi vilket hade som följd att denna inte kan ges vid andra utbildningsinstitutioner.

Utredning om Svenska kyrkans prästutbildning

Med utgångspunkt i den utvärdering av profilutbildningarna vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut som kyrkokansliet sammanställde under hösten 2020 fattade kyrkostyrelsen den 8 juni 2021 beslut om direktiv för en utredning om Svenska kyrkans prästutbildning. Den pastoralteologiska utbildningen till präst skulle utredas i syfte att ge förslag på utveckling och förändring av prästutbildningen utifrån prästens nyckelroll i församlingens arbete för att förmedla kristen tro och tradition i ett samhälle som förändras. Utredningen skulle enligt direktiven innehålla förslag på en reviderad, alternativt ny, utbildningsplan för prästprogrammet med avseende på grundläggande utbildningskrav i teologi/religionsvetenskap och övriga behörighetsvillkor, målsättningar för utbildningen, dess omfattning, upplägg och innehåll samt övergångsregler. Uppdraget att göra utredningen gick till biskop emeritus Björn Wikström, professor vid Åbo Akademi, och i december 2022 presenterades utredningen för kyrkostyrelsen. I utredningen finns bland annat följande förslag på åtgärder:

- ◆ Rektor och verksamhetsledning vid SKUI initierar en kartläggning av vad som avses med pastoralteologi.
- ◆ En loggbok utvecklas för studietiden fram till slutåret.
- ◆ En reviderad utbildningsplan fastställs.
- ◆ Kyrkostyrelsen fattar ett principbeslut om att avskaffa pastorsadjunktsåret och att ersätta det med ett introduktionsprogram.
- ◆ Erbjuder utbildning till nya präster, som även kan erbjudas andra församlingsanställda.
- ◆ Alternativa vägar till prästvigning för dem som har en annan akademisk examen behöver utredas.

Utifrån utredningen beslutade kyrkostyrelsen att gå vidare med tre arbetsspår: att revidera utbildningsplanen, att se över innehållet i prästutbildningen och att se över pastorsadjunktsåret. Arbetet sammanfattades i en slutrapport i februari 2025 vilket fick kyrkostyrelsen att göra följande:

- ◆ Fatta ett inriktningsbeslut att gå vidare med Björn Wikströms förslag att avsluta pastoradjunktsåret och ersätta detta med att prästkandidaten söker fast tjänst och blir kyrkoadjunkt under de två första åren efter prästvigning. Förslaget kommer sändas ut på remiss, kyrkostyrelsen väntas fatta beslut i frågan 2026 och den nya modellen träda i kraft 2027.
- ◆ Revidera utbildningsplanen, vilket har gjorts. Den nya planen trädde i kraft 1 juli, 2024.

- ♦ Våren 2023 fatta beslut om att alternativa vägar till präst får vänta. Slutrapporten understryker behovet av att utreda möjligheten att skapa alternativa vägar till prästtjänst för dem som har annan akademisk examen och att en utredning av detta förslag bedöms vara angelägen i närtid. Kyrkostyrelsen har ännu inte fattat beslut om att tillsätta någon utredning, men frågan har diskuterats i samråd med biskopsmötet under våren 2025.

KI 2025:2

Biskopsmötets uttalande i mars 2022

Biskopsmötet gjorde den 3 mars 2022 ett uttalande rubricerat Om vigselrätt, vigselplikt och vigningsansvar. I uttalandets inledning står följande:

Frågan om prästers eventuella skyldighet att viga samkönade par har aktualiserats under några år. Det har rests krav på att ingen ska få vigas till präst som inte lovar att viga samkönade par. Biskopsmötet ser att denna fråga berör flera för Svenska kyrkan grundläggande principer och finner därför anledning att uttala sig. [...]

Vi ser en pågående förändring som vår kyrka under lång tid har bearbetat läromässigt och pastoralt. Under tiden har allt fler präster blivit beredda att viga par av samma kön, så att vi idag har långt fler präster som gärna viger samkönade par än vad som krävs för att täcka behovet. Vi tror mer på den processen än på tvångsmedel.

Detta sagt, står hela biskopsmötet idag bakom kyrkomötets beslut från 2009 om vigsel av par av samma kön. Allas vår gemensamma målbild i fråga om vigsel är att alla präster med glädje och av fri vilja viger par av olika kön liksom par av samma kön. Denna målbild är vägledande i vårt arbete med antagning av prästkandidater, liksom i vårt arbete med främjande och tillsyn i våra respektive stift.

Avsnittet Kyrkan och biskopens vigningsansvar i uttalandet avslutas med följande:

Att kyrkomötet skulle reglera de aspekter som biskopen tar hänsyn till i sin bedömning av prästkandidaters lämplighet är således för det första oförenligt med Svenska kyrkans ordning. För det andra vore det också olämpligt, eftersom det skulle öppna för en svåravgränsad och föränderlig reglering av egenskaper, åsikter och beteenden. För det tredje skulle en begränsning av biskopens vigningsansvar underminera ansvarsfördelningen i Svenska kyrkan. En sådan åtgärd skulle i grunden förändra Svenska kyrkans karaktär som ”en öppen folkkyrka, som i samverkan mellan en demokratisk organisation och kyrkans ämbete bedriver en rikstäckande verksamhet” (lagen om Svenska kyrkan).

Biskopsmötets uttalande återfinns i sin helhet på webbsidan:
www.svenskakyrkan.se/uttalanden-fran-biskopsmotet

Utbildning vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut gällande vigsel

Vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut samverkar kunskapsområdena själavård samt teologi och samhälle när vigselfrågan berörs. Utbildningen sker teoretiskt genom systematisk teologi där man ser på hur frågan om vigsel av samkönade par behandlats genom historien i Svenska kyrkan och vad som sagts på kyrkomötet. Detta görs som

ett led i att skapa medvetenhet och kunskap om frågan och diskussionerna som lett fram till beslut. Utbildningen sker även praktiskt genom samtalsövningar och olika praktiska fall samt att öva vigselamtal och vigselgudstjänst med såväl par av samma som olika kön. Utbildningen står även i dialog med det som skrivs idag, till exempel Emma Audas bok *42 teser om äktenskapet*, och låter systematiskt teologiska perspektiv möta pastoralteologiska utgångspunkter. I samtal med personal på utbildningsinstitutet framkommer att detta är den fråga som har de starkaste spänningarna mellan studerande och att man är noga med att trycka på att Svenska kyrkans linje är en, men att inom Svenska kyrkan finns utrymme för olika åsikter.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Kyrkomötet 2023

Två motioner som båda berörde vigsel för par av samma kön behandlades i betänkande TU 2023:5. Motion 2023:24 föreslog dels att kyrkomötet skulle uttala en önskan om att alla präster på sikt ska vilja viga samkönade par, dels att kyrkostyrelsen i dialog med biskopsmötet skulle höra hur arbetet med deras långsiktiga mål att alla präster i Svenska kyrkan med glädje och av fri vilja viger par av olika kön går. Motion 2023:61 ville införa en ändring i kyrkoordningen som innebar att endast präster som förklarar sig beredda att viga par oavsett om de har samma kön eller inte skulle kunna anställas i rollen som kyrkoherde eller domprost. Utskottet lyfte, precis som beskrivs i texten om kyrkomötet 2022 nedan, vikten av att genom samtal fortsätta arbetet med att var och en som söker Svenska kyrkan ska få ett gott bemötande. Utskottet konstaterade vidare att även om det säkert är många bland kyrkomötets ledamöter som instämmer i biskoparnas målbild från 2022 så behöver inte kyrkomötet göra något uttalande av det slag som föreslagits. Läronämndens yttrande lyfte fram att Svenska kyrkan är en trosgemenskap och inte en åsiktsgemenskap, att samspelet mellan biskopsmöte och kyrkostyrelse pågår kontinuerligt och att ansvar vilar på biskop och domkapitel. Utifrån detta föreslog utskottet att båda motionerna skulle avslås i sin helhet och så blev också beslutet i kyrkomötet.

Kyrkomötet 2022

I betänkande TU 2022:10 behandlades motionerna 2022:71 och 2022:83 där ett av förslagen var att kyrkomötet skulle besluta om en rekommendation att prästvigning av prästkandidater som säger sig vägra viga samkönade par inte bör ske. Vidare föreslog motionerna att kyrkostyrelsen till nästa års kyrkomöte skulle komma med förslag till en ändring i kyrkoordningen som skulle innebära att en präst som diskriminerar någon på grund av kön, ålder, etnicitet eller sexuell läggning kan obehörigförklaras samt att det ska ses som diskriminerande att avstå att viga ett samkönat par. Utskottet konstaterade att samtalen inom kyrkan kring det som motionerna lyfter behöver fortsätta och förnyas. Läronämnden yttrade sig över motion 2022:71 och framhöll biskopens vigningsansvar och att det strider mot kyrkans ordning att införa villkor av icke-konstitutiv karaktär som begränsar vigningsansvaret. Motionen avslögs. Gällande motion 2022:83 så framhöll utskottet att ingen som har kontakt med kyrkan ska diskrimineras, varken enligt lagstiftningens bestämmelser eller på annat sätt och att varje person, oavsett omständigheter, ska få uppleva ett gott bemötande av Svenska kyrkan. Utskottet menade vidare att de bestämmelser som finns om domkapitlets tillsyn över vigningstjänsten är tillräckliga och att detaljreglering inte skulle överensstämma med deras självständiga tillsynsansvar. Även denna motion avslögs i sin helhet.

Motion 2021:46 ville möjliggöra att fullt ut kunna tillgodoräkna sig pastoralteologiska utbildningar vid andra lärosäten än enbart Svenska kyrkans utbildningsinstitut inför tjänst som präst i Svenska kyrkan. Tillsyns- och uppdragsutskottet skrev i sitt betänkande TU 2021:6 att det är en given utgångspunkt att det finns tydliga utbildningskrav för präster och att det likväl finns möjlighet att göra undantag från utbildningskravet där domkapitlet får pröva någon i prästexamen som saknar den föreskrivna utbildningen om hen har motsvarande kunskaper eller färdigheter. Utskottet lyfte också fram vikten av att samla präster, diakoner, församlingspedagoger och kyrkomusiker till en gemensam pastoral utbildning som var ett av syftena med utbildningsreformen från 2013. Med detta som bakgrund föreslog utskottet avslag på motionen och kyrkomötet biföll utskottets förslag.

Kyrkomötet 2018

I betänkande KI 2018:2 behandlades motion 2018:24 där motionären ville att Johannelunds teologiska högskola åter skulle bli en godkänd pastoralteologisk prästutbildning. Utskottet framhöll värdet i att varva teori och praktik men hänvisade till utbildningsreformen från 2013 och att inte förekomma utvärderingen av den. Utskottet såg också risker med att göra ändringen i en enskild del av utbildningsreformen och besluta om ett undantag för Johannelund. Utskottet föreslog därför att motionen skulle avslås vilket kyrkomötet också beslutade.

Kyrkomötet 2016

I motion 2016:29 föreslogs att kyrkomötet skulle uppdra till kyrkostyrelsen att komma med förslag till ändring i kyrkoordningen som skulle innebära att för att prästvigas så måste personen i fråga ha sagt sig vara beredd att viga par av samma kön. Motionen behandlades i TU 2016:10 där utskottet framhöll att man behandlat en i princip likadan motion 2015 och stod fast vid samma ståndpunkt, att alla ska bli bemötta på ett respektfullt sätt av företrädare för Svenska kyrkan men att det inom Svenska kyrkan kan rymmas olika äktenskapssyner och att dessa bör kunna få praktiska konsekvenser för enskilda prästers handlingsutrymme. Motionen avslogs av kyrkomötet i enlighet med utskottets förslag.

Kyrkomötet 2015

I betänkandet TU 2015:4 behandlades motionerna 2015:20 och 2015:88 där motionärerna ville att kyrkomötet skulle bidra till att utfärda bestämmelser som säkerställer att ingen diskrimineras i samband med kyrkliga handlingar, ta bort samvetsklausulen i såväl antagning av prästkandidater som vigning av präster och göra vigselplikten till del av antagningskriterierna för prästkandidater. Utskottet ställde sig helhjärtat bakom att ingen ska diskrimineras men att det inte är möjligt att kyrkomötet i ett direkt beslut som inte regleras i kyrkoordningen ger kyrkostyrelsen i uppdrag att utfärda bestämmelser med ett visst angivet syfte. Motionen avslogs med detta som bakgrund.

Gällande att ta bort samvetsklausulen så yttrade sig läronämnden och konstaterade att 2009 års beslut om vigsel av par av samma kön innebar ett förtydligande av att kyrkan som helhet och inte enskilda präster även fortsättningsvis ansvarar för att människor har tillgång till de kyrkliga handlingarna och att det därför är sakligt oriktigt att tala om en "samvetsklausul". Utskottet delade synen och föreslog avslag på motionens första del.

Gällande den andra delen av motionen, om att göra vigselplikt till ett antagningskriterium, konstaterade utskottet att det i flera sammanhang betonades att inom Svenska

kyrkan kan finnas olika syn på äktenskapet samt att det som gudstjänstutskottet skrev fram i G 2009:2 ”Kyrkan har uppdraget att välkomna också par av samma kön till vigsel, men den enskilda prästen kan säga ja eller nej till att leda en sådan gudstjänst” fortfarande gäller. Utskottet menade att det skulle vara ett avsteg från det som beslutades 2009 om man nu skulle göra det till ett villkor för prästvigning att säga ja till att viga par av samma kön. Kyrkomötet föreslogs att avslå motionen och detta bifölls.

Kyrkomötet 2010

Fem motioner som handlade om kyrkliga utbildningar behandlades i kyrkolivsutskottets betänkande 2010:1. En av motionerna, 2010:52, ville ge kyrkostyrelsen till känna att Johannelunds teologiska högskola är en viktig del av Svenska kyrkans utbildningar och att kyrkostyrelsen vid kommande budgetöverläggningar säkerställde att Johannelund som pastoralinstitut skulle få en rimlig kostnadstäckning. Utskottet konstaterade att Svenska kyrkan står inför en förändrad ekonomisk situation och att det vid tidpunkten var rimligt att avvakta den översyn av dimensionering och lokalisering av de kyrkliga utbildningar som pågick. Motionen avslögs.

Utskottets överväganden

Motion 2025:34 Prästutbildningens sista år på Johannelund

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:34.

De styrkor utskottet framför allt ser med att hålla kvar den nuvarande formen där prästutbildningens sista år enbart ges på Svenska kyrkans utbildningsinstitut är att det blir en samlande och sammanhållande kraft där alla profilutbildningar i Svenska kyrkan möts under en period samt att det bidrar till både tydlighet och rådighet att ha slutåret på en plats. Utskottet ser även att det format som förkortas CDF (campus, digitalt, församling) som Svenska kyrkans utbildningsinstitut tagit fram har öppnat upp och ger möjlighet för fler människor att bejaka sin kallelse och studera och att det i sin tur gett en ökning i antalet prästkandidater. Utskottet föreslår med detta som bakgrund att kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:34.

Motion 2025:37 Svenska kyrkans egen prästutbildning

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:37.

Utskottet menar att det finns stora fördelar med att blivande präster studerar på universitet och högskolor där man har möjlighet att möta studenter med andra inriktningar och där studierna sker i den typ av akademisk miljö som lärosäten med staten som huvudman erbjuder. Utskottet konstaterar också att det finns alternativ i form av Johannelunds teologiska högskola, Enskilda Högskolan Stockholm och Akademi för Ledarskap och Teologi om man vill läsa teologi på andra högskolor. Vidare ser man i utskottet en positiv utveckling i och med den församlingsnära och teologiska praktiken som behöver loggas och vara klar innan en prästkandidat får börja på Svenska kyrkans utbildningsinstitut. Utskottet föreslår att kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:37.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2025:38.

Utskottet är enigt i att förslaget att tillsätta en utredning för att undersöka alternativa vägar till att bli präst ska bifallas. Utskottet menar att det är ett viktigt vägval att göra för att vara proaktiv i att försöka täcka upp den prästbrist som redan finns och ser ut att fortsätta finnas framöver samt att möta kallelsen från fler. Utskottet konstaterar vidare att möjligheten till dispens för den som vill bli präst finns att ge genom domkapitlen och menar samtidigt att kriterierna och mandaten för att tillämpa dispens skulle kunna vara bredare. Utskottet lyfter även att biskopsmötet och kyrkostyrelsen redan har fört samtal om att tillsätta en utredning i enlighet med en av de rekommendationer som ges i Björn Wikströms utredning *Vi måste nötas mot varandra* (SKU 2022:1). Utskottet menar att det skulle vara bra med ett mandat från kyrkomötet för att initiera utredningen och med detta som bakgrund föreslår utskottet att kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2025:38.

Motion 2025:90 Prästutbildningen och samkönade äktenskap

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2025:90.

Utskottet anser att det är viktigt att säkerställa att blivande präster får exegetisk fördjupning kring de texter som kan upplevas som problematiska att tolka när det gäller samkönade äktenskap. Utskottet konstaterar att den samlade upplevelsen och erfarenheten är att det skiljer sig i hur mycket de blivande prästerna har studerat dessa texter innan de börjar på Svenska kyrkan utbildningsinstitut. Detta bidrar till att de kommer till det sista året på utbildningen med olika förutsättningar kring den teologiska grund som vigselordningen är baserad på. Utskottet menar att det här finns tillfälle att skapa möjligheter för studerande på Svenska kyrkan utbildningsinstitut att lära sig, fördjupa sin kunskap, diskutera olika ståndpunkter och ta del av ny forskning. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet bifaller motionen för att se över hur utbildningen för blivande präster kan bidra till bättre och tydligare förståelse för den teologi som ligger till grund för Svenska kyrkans bejakande av samkönade äktenskap och den nu gällande vigselordningen.

Uppsala den 3 oktober 2025

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Sara Waldenfors, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Anna Lundberg, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Birgitta Dahlbäck, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Viktoria Bagi, Karin Janfalk, Torbjörn Aronson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Ylva Samuelsson, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Bert-Åke Näslund, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Jonas Nordén och Kristina Srbu Kjellgren.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Härmed reserverar vi oss mot betänkande 2025:2 till förmån för bifall av motion 2025:34 Prästutbildningens sista år på Johannelund och avslag av motion 2025:90 Prästutbildningen och samkönade äktenskap.

Johannelund är idag den största institutionen för utbildning av präster för Svenska kyrkan. Att inte låta studenterna gå sista året där riskerar att avskräcka presumtiva präststudenter och skapar intrycket av att kyrkomötet är ointresserad av de preferenser som prästsstudenter idag har. Det skadar bilden av Svenska kyrkans anseende bland unga människor som är intresserade av prästyrket.

Att besluta om exegetisk fördjupning på SKUI är feltänkt eftersom SKUI inte sysslar med exegetisk forskning och övriga kurser i exegetik inklusive fördjupningskurser erbjuds vid övriga teologiska högskolor och är en del av den teologiska utbildningen där. SKUIs uppdrag handlar i stort om pastoralteologi och inte om exegetisk teologi.

Torbjörn Aronson, Mats Ershammar

Reservation 2

Jag reserverar mig till förmån för mitt avslagsyrkande på motion 2025:90.

Mikael Sandén

Särskild mening

Jag vill lämna en särskild mening till förmån för motion 2025:34. Motionen avser att det pastoralteologiska utbildningsåret ska kunna ges på Johannelunds teologiska högskola (JTH).

JTH har sedan 1981 haft möjlighet att utbilda präster till tjänst i Svenska kyrkan och inom EFS. Idag är det omkring 15% av prästerna i Svenska kyrkan som fått sin utbildning där. De senaste åren har söktrycket varit långt mycket högre på JTH än på Uppsala och Lunds universitet tillsammans.

JTH har sedan länge arbetat mycket integrerat med teori och praktik redan från första terminen av prästutbildningen och fram till 2012 ägde man rätten att även ge präststudenterna det sista årets pastoralteologiska utbildning. Detta är man helt beredda och kapabla att göra på nytt. På Johannelund finns även en omfattande erfarenhet av att utbilda i ledarskap och församlingsutveckling, något som är väldigt angeläget i vår tid.

Jag tror att det skulle berika Svenska kyrkan att ha mer än en utbildning för präster, också under prästutbildningens sista år.

Jonas Nordén

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2025:3**

Utbildning för förtroendevalda

Sammanfattning

Betänkandet behandlar motion 2025:27 där kyrkomötet föreslås ge kyrkostyrelsen i uppdrag att införa dels en utbildning i arbetsrätt för förtroendevalda, dels en kvalitativ introduktion i kyrkans inre liv och läror för nyvalda. Utskottet konstaterar att det är viktigt med goda utbildningar och introduktioner för förtroendevalda och att det redan finns i stor utsträckning. Utmaningen är alltså inte att det finns för få utbildningar utan att informera om dem, samt att uppmuntra förtroendevalda att gå dem och tillgodogöra sig den kunskap som behövs för att utföra uppdraget på ett bra sätt. Här vilar ett stort ansvar på både lokal nivå, den enskilde individen och nomineringsgrupperna.

Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen i sin helhet.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:27, punkt 1,
2. avslå motion 2025:27, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2025:27 av Daniel Engström m.fl., Utbildning för förtroendevalda

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. införa en utbildning i arbetsrätt för förtroendevalda,
2. införa en kvalitativ introduktion i kyrkans inre liv och läror för nyvalda.

Bakgrund

Inom ramen för stiftets uppdrag att främja och ha tillsyn över församlingslivet erbjuder stiftet utbildningar och fortbildningar för anställda, förtroendevalda och ideella medarbetare. Frågan hur det ser ut just nu har ställts till samtliga stift i Svenska kyrkan och det konstateras att alla arbetar med utbildningar för förtroendevalda, men på olika sätt och i olika utsträckning. Flera stift svarar även att de har planerat för nya sätt att arbeta med frågan och utbilda förtroendevalda innan och under nästa mandatperiod. Till exempel ges i Västerås stift en grundutbildning för alla kyrkoråd på våren det första året i mandatperioden där det bland annat handlar om kyrkans liv och lära. I Härnösands stift erbjuds utbildningar på plats för varje nytillträtt kyrkoråd, en heldag där bland

annat arbetsrätt, kyrkorätt, kyrkans tro och kyrkans organisation gås igenom. I Växjö stift genomförs utbildningsinsatser såväl efter varje kyrkoval som löpande om församlingarna önskar, utbildningen handlar om Svenska kyrkans grundläggande uppgift, om styrning och ledning av Svenska kyrkan och den gemensamma ansvarslinjen.

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation ger en mängd utbildningar som behandlar arbetsrätt, ett flertal av stiftens samverkar med dem och rekommenderar deras utbildningar till förtroendevalda.

Inför mandatperioden 2018–2021 tog Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och stiftet fram *Guide för förtroendevalda och kyrkoherdar*. Boken är en vägledning för förtroendevalda och kyrkoherdar att fullgöra sina respektive uppgifter, med utgångspunkt i kyrkoordningen.

Verbum reviderar boken *Handbok i arbetsrätt för Svenska kyrkan* och en reviderad version av boken *Du är vald* kommer också att utkomma. En ny utbildning finns presenterad som riktar sig till nya medarbetare, Nyfiken på Svenska kyrkan – Börja här! En målgrupp för utbildningen är förtroendevalda utan så mycket inblick i Svenska kyrkan.

Inför nuvarande mandatperiod togs i samarbete mellan Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, stiftet, Sensus och Verbum en digital utbildningsserie fram. Utbildningen, som bland annat berör arbetsgivaransvaret, riktar sig till kyrkorådens presidier men öppnas inför kommande mandatperiod upp för hela kyrkoråden.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om utbildning för och av förtroendevalda har behandlats i kyrkomötet vid ett flertal tillfällen, senast 2021.

Kyrkomötet 2021

I betänkande TU 2021:7 behandlades motion 2021:49 Utbildning i hr-frågor för förtroendevalda där motionärerna föreslog en sammanhållen stegutbildning i arbetsmiljö-, arbetsrätts- och anställningsfrågor, som kunde erbjudas förtroendevalda i samtliga stift.

Utskottet menade att kraven på kompetens inom området arbetsrätt i första hand måste ställas på kyrkoherdar och andra med arbetsledande funktioner inom kyrkan och inte på förtroendevalda. Utskottet ansåg också att det är Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation som primärt har, och bör ha, ansvaret för såväl utbildningar som rådgivning inom området arbetsrätt. Med detta som bakgrund föreslog utskottet kyrkomötet att avslå motionen. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Kyrkomötet 2018

I betänkande TU 2018:12 behandlades motion 2018:71 och 2018:91. Förslagen i dessa motioner var att kyrkostyrelsen skulle tillhandahålla vidareutbildning och handledning för alla kyrkliga ledare och göra en kartläggning av hur stiftens arbetar med att stärka förtroendevalda i kyrkoråden.

Utskottet ansåg att det är av stor betydelse att anställda och förtroendevalda i Svenska kyrkan får möjlighet till fortbildning och annat stöd så att de har förutsättningar för att utföra sina uppgifter på bästa sätt, men att det är en fråga för i första hand församlingar, pastorat och stift. Vidare menade utskottet att de utbildningar som erbjuds från stiftet och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation är tillräckliga. Utskottet föreslog därför att kyrkomötet skulle avslå båda motionerna, vilket också blev kyrkomötets beslut.

I betänkande TU 2015:7 behandlades motion 2015:32 där motionärerna föreslog kyrkomötet att besluta att uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram ett material om arbetsgivarrollen i kyrkorådet inför nästa mandatperiod och att se över om kyrkoordningen kan förtydliga kyrkorådets arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar.

Utskottet konstaterade att kyrkoordningen samt lagar och kollektivavtal är tillräckligt tydliga vad gäller kyrkorådets ansvar i detta och att Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation redan bedriver en omfattande fortbildningsverksamhet. Utskottet konstaterade även att det är hos Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation som ansvaret i arbetsgivarfrågor primärt finns men att även stiftens kompletterar med sina fortbildningsinsatser. Kyrkomötet avsåg motionen.

Kyrkomötet 2008

I betänkande TU 2008:2 behandlades motion 2008:11 där förslaget var att kyrkomötet skulle besluta att uppdra åt kyrkostyrelsen att initiera en gemensam utbildning för alla ledare med arbetsgivaransvar inom Svenska kyrkan. Utskottet konstaterade att det inte är en uppgift för kyrkostyrelsen att utarbeta handlingsplaner eller anordna utbildningar för de kyrkliga arbetsgivarna samt att de utbildningar som motionärerna efterlyser redan finns i olika sammanhang. Med detta som bakgrund föreslog utskottet att motionen skulle avslås. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:27.

Utskottet konstaterar att det är viktigt att det erbjuds utbildningar för förtroendevalda och att det redan görs i stor utsträckning. Det råder inte brist på utbildningar, utmaningen ligger i att informera om dem och göra det möjligt för förtroendevalda att gå dem. Vidare menar utskottet att det ligger ett stort ansvar på lokal nivå att uppmuntra förtroendevalda att gå utbildningarna som redan finns och att det också finns ett eget ansvar hos individen samt hos nomineringsgrupperna att tillgodogöra sig den kunskap som behövs för förtroendeuppdraget.

Uppsala den 1 oktober 2025

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Sara Waldenfors, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Anna Lundberg, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Torbjörn Aronson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Ylva Samuelsson, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Xerxes Carlsén Åkerfeldt, Birgitta Dahlbäck, Bert-Åke Näslund, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Jonas Nordén och Kristina Srbu Kjellgren.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2025:4**

Bristandeandel

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2025:29, som uppmärksammar betänkandet från regeringens vandelsutredning. Motionären vill att kyrkostyrelsen undersöker vilka konsekvenser betänkandets förslag kan få för människor i utsatthet och för Svenska kyrkans verksamhet. Utskottet ställer sig bakom kyrkostyrelsens yttrande över vandelsutredningens betänkande och är oroad över betänkandets förslag, men anser att det inte är lämpligt att ålägga kyrkostyrelsen att utreda frågorna på det sätt som uttrycks i motionen. I stället utgår utskottet från att kyrkostyrelsen fortlöpande bevakar frågan och agerar inom ramen för sitt påverkansuppdrag och föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:29, punkt 1,
2. avslå motion 2025:29, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2025:29 av Roger Olsson och Ulf Bjereld

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utreda vilka diakonala konsekvenser regeringens vandelsutredning kan få för människor i utsatthet, och återkomma till kyrkomötet med resultatet,
2. utreda vilka konsekvenser regeringens vandelsutredning kan få för Svenska kyrkans verksamhet, och återkomma till kyrkomötet med resultatet.

Bakgrund

Vandelsutredningen

Regeringen beslutade 2023 att tillsätta en utredning, Vandelsutredningen, med syftet att göra en översyn av utlänningslagen och utlänningsförordningen. Syftet har varit att skapa en skärpt reglering med större möjligheter dels att avlägsna utlänningar ur landet på grund av brister i deras levnadssätt, dels att kunna återkalla uppehållstillstånd även av andra skäl.

Uppdraget har enligt utredningens betänkande (SOU 2025:33) bestått av fyra delar:

- Analysera och föreslå hur möjligheterna att neka och återkalla uppehållstillstånd på grund av brister i levnadssättet (vandel) kan utökas,
- Analysera och föreslå hur möjligheterna att på grund av brister i levnadssättet avvisa vissa utlänningar som saknar uppehållstillstånd kan utökas,
- Analysera och föreslå hur möjligheterna till återkallelse av uppehållstillstånd på ett ändamålsenligt sätt kan utvidgas även av andra skäl än brister i levnadssättet, i syftet att möjliggöra återkallelse i fler fall,
- Analysera och föreslå hur berörda myndigheter kan få ökad tillgång till information för att möjliggöra fler beslut om att dels neka och återkalla uppehållstillstånd, dels avvisa en utlänning som saknar uppehållstillstånd.

Utredningen föreslår att införa begreppetandel i utlänningslagen så att när en person söker uppehållstillstånd i Sverige skaandel finnas med som en bedömningsgrund. Utredningen föreslår att om en samlad bedömning av en utlänningsandel finner att denna brister ska det kunna läggas till grund för att såväl neka som att återkalla ett uppehållstillstånd. Bristandeandel kan till exempel vara icke-brottsligt levnadssätt som bedöms vara ohederligt och oskötsamt, eller samröre med kriminella nätverk eller våldsbejakande organisationer. Brottsliga yttranden föreslås också inverka på rätten att få resa in eller vistas i Sverige. Utredningen föreslår vidare att vissa myndigheter ska bli skyldiga att på begäran lämna ut en uppgift till Migrationsverket om den behövs för handläggning av ärenden om uppehållstillstånd eller avvisning.

Kyrkostyrelsens yttrande

I sitt yttrande till justitiedepartementet den 27 maj 2025 noterar kyrkostyrelsen sammanfattningsvis att den, även om det är angeläget att motverka och lagföra brottslighet, avstyrker utredningens förslag att ett vandelskrav ska återinföras i utlänningslagen. Kyrkostyrelsen menar att den föreslagna utformningen riskerar leda till godtyckliga bedömningar och rättsosäkerhet, bland annat då begreppenandel och kriminella nätverk inte är tydligt definierade. Kyrkostyrelsen menar att beslut som kan komma att få livsavgörande konsekvenser för människor, av vilka många kan vara utsatta, inte får fattas på otydliga grunder. Kyrkostyrelsen ser också en oroande otydlighet i relation till yttrandefrihet.

Kyrkostyrelsen anser att otydligheterna i var gränserna går för bristandeandel kombinerat med den föreslagna utökade uppgiftsskyldigheten för myndigheter riskerar att människor med utländskt medborgarskap drar sig för att kontakta myndigheter för stöd, frågor eller anmälningar och därmed finns en risk att integrationen påverkas negativt.

Kyrkostyrelsen oroas av avsaknaden av barnkonsekvensanalys i utredningen. Exempelvis så kan, menar kyrkostyrelsen, förslagen i betänkandet leda till att fler kan tas i förvar eller kommer att leva som papperslösa men det finns ingen analys hur detta kan komma påverka barn.

En genomgång av remissvar från civilsamhället, myndigheter (DO, MR-institutet, JO) samt ett antal universitet, visar att det finns en gemensam linje med kyrkostyrelsens svar. Därutöver lyfter ett antal myndigheter och domstolar inklusive Migrationsverket, Polismyndigheten och migrationsdomstolarna behov av ytterligare vägledning och förtydliganden avseende vad som kan utgöraandel. Remissvaren från kommunerna, länsstyrelserna och SKR uppvisar blandade reaktioner, vissa har endast mindre anmärkningar och andra större invändningar.

Enligt 10 kap. 3 § kyrkoordningen ska kyrkostyrelsen företräda trossamfundet Svenska kyrkan. I den uppgiften ingår att föra dialog med det offentliga, inklusive att svara på remisser utifrån kristen människosyn på områden som berör Svenska kyrkan, till exempel kristen tro, människovärde, demokrati och klimat. Yttranden över ärenden som remitteras till Svenska kyrkan delegeras till kyrkostyrelsens arbetsutskott och generalsekreteraren ansvarar för att ta fram handlingar till arbetsutskottet.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Kyrkomötet 2024

Vid kyrkomötet 2024 behandlades KsSkr 2024:6 Tematiskt kyrkomöte 2024 – Kyrkan i det offentliga rummet i betänkande SK 2024:1. Kyrkomötet beslutade sedan om följande uttalande:

1. Svenska kyrkans engagemang i det offentliga rummet utgör en väsentlig del av kyrkans sändning till världen (mission) för skapelsens helande. Kyrkans närvaro i det offentliga rummet syftar till att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.
2. Svenska kyrkan har ett ansvar att verka för ett öppet, inkluderande och rättvist offentligt rum för alla och bidra till det demokratiska samhällets upprätthållande och utveckling.
3. Svenska kyrkan konstaterar att trossamfund och civilsamhällesorganisationer spelar en nyckelroll för ett öppet och rättvist samhälle.
4. Svenska kyrkans rum ska präglas av rättvisa, inkludering, upprättelse och öppenhet. Detta innefattar både utrymme för öppna och respektfulla samtal, men också fysiska rum som ger trygghet och skydd.
5. Svenska kyrkan bidrar till det offentliga rummet genom att sätta fokus på alla människors lika värde och värdighet, rättvisa och delaktighet. Delaktighet förutsätter möjlighet till utbildning och folkbildning. De demokratiska fri- och rättigheterna är centrala utgångspunkter i strävan efter fred och rättvisa.
6. Svenska kyrkans deltagande i det offentliga rummet ska präglas av mod och klarsynhet, tålamod och uthållighet, samt solidaritet och egenmakt. Det ska bland annat innefatta:
 - a. analys av samhällsutmaningar utifrån ett delaktighetsperspektiv
 - b. främjande av tillitsfulla relationer
 - c. utmanande av orättvisor
 - d. upptäckande av hoppets tecken
 - e. förbättrade livsvillkor för och tillsammans med människor i utsatthet.

Kyrkomötet 2023

Tillsyns- och uppdragsutskottet behandlade i sitt betänkande TU 2023:3 motion 2023:14 Diakonin och informationsplikt om papperslösa som dels föreslog att uppdra till kyrkostyrelsen att se över konsekvenserna för den diakonala vinningstjänsten om en angiverilag införs, dels att uppmana kyrkostyrelsen att framföra slutsatserna från denna översyn i framtida remissförfaranden av frågan. Utskottet konstaterade då att det ännu inte förelåg något förslag från den statliga utredningen som fått uppdraget att utreda en sådan informationsplikt för offentliga aktörer. Vidare noterade utskottet att den typ av förslag från en offentlig utredning som motionen rör, är av ett sådant

slag som kyrkostyrelsen kan antas bevaka oavsett om det finns ett uppdrag eller en uppmaning att göra så. Utskottet föreslog avslag till motionen men kyrkomötet biföll den och uppdraget slutredovisas i KsSkr 2025:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden.

I motion 2023:72 Arbetet för migranternas återvändande föreslogs att Svenska kyrkan ska verka för att personer som har fått asyl i Sverige ska återvända till sitt hemland. Läronämnden yttrade sig över motionen och skrev bland annat att stödet till migranter är en självklar del av kyrkans uppdrag (Ln 2023:10y). Samhälls- och kulturutskottet, som behandlade motionen i betänkande SK 2023:11, föreslog med hänvisning till läronämndens yttrande avslag på motionen, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:29.

Utskottet ser med stor oro på de förslag som läggs i vandelsutredningens betänkande. Utskottet ser att den oron reflekteras i kyrkostyrelsens yttrande över betänkandet och vill därför tydligt ställa sig bakom det. Utskottet anser att det är viktigt att kyrkostyrelsen följer frågan noga och fortsätter göra Svenska kyrkans röst hörd och fortsätter värna utsatta människors människovärde i denna fråga.

Eftersom ingen proposition har lagts ännu anser utskottet att det inte är lämpligt att ålägga kyrkostyrelsen att utreda frågorna på det sätt som uttrycks i motionen, utan utgår ifrån att kyrkostyrelsen fortlöpande bevakar frågan och agerar inom ramen för sitt påverkansuppdrag. Utskottet vill också lyfta stiftens roll att stödja församlingsnivån vid eventuella lagändringar som påverkar det diakonala arbetet och riskerar urholka människovärdet för redan utsatta människor. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 1 oktober 2025

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Sara Waldenfors, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Anna Lundberg, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Torbjörn Aronson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Ylva Samuelsson, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Xerxes Carlsén Åkerfeldt, Birgitta Dahlbäck, Bert-Åke Näslund, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Jonas Nordén och Kristina Srbu Kjellgren.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

KI 2025:4

Utskottets samtal har varit gott och vi som S-grupp uppskattar den självklarhet som utskottet gemensamt uttrycker om hur viktiga dessa frågor är och hur oroväckande snabbt utvecklingen går åt fel håll.

Men vi vill reservera oss mot beslutet och vara tydliga med att om detta skulle bli lag då är vi för sent ute, därför vi måste vi redan nu påbörja arbetet för att ha en beredskap.

Vi som kyrka får inte svika våra diakoner och våra medmänniskor i församlingarna, de måste ha ett i förväg uttänkt stöd om detta lagförslag skulle bli verklighet.

Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Anna Lundberg, Sara Waldenfors

Särskild mening

Vi ansluter oss till reservationen.

Agneta Ivenmyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Ylva Samuelsson.

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2025:5**

Rekrytering av kyrkomusiker

Sammanfattning

Betänkandet behandlar motion 2025:35 som föreslår att kyrkostyrelsen ska utreda möjligheten att ändra i kyrkoordningen så att pastorat över en lämplig storlek ska ha skyldighet att erbjuda främst orgelundervisning för unga elever. Utskottet ser, precis som motionärerna, att det finns stora utmaningar i rekryteringen av kyrkomusiker och att orgelundervisning i församlingarna är ett av många sätt för att attrahera fler att söka kyrkomusikerutbildning. Utskottet anser däremot inte att ett krav från nationell nivå, genom kyrkoordningsreglering, är rätt väg att gå. Utskottet ser att församlingarna är medvetna om problemen och anser att det är en fråga för den lokala nivån att hitta möjliga vägar i sin specifika kontext. Utskottet lyfter dessutom stiftens uppdrag att stödja och främja rekryteringsarbetet. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:35.

Motionens förslag

**Motion 2025:35 av Berth Löndahl och Leif Nordlander,
Rekrytering av kyrkomusiker**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att i kyrkoordningen införa bestämmelser om att pastorat över en lämplig storlek ska ha skyldighet att erbjuda musikundervisning på främst orgel och i viss mån även piano för unga elever.

Bakgrund

Kyrkolivsutskottet har tidigare konstaterat att läget för rekrytering till kyrkomusikerutbildningen är akut och att glappet mellan hur många musiker som finns och behovet av nya kyrkomusiker är väldigt stort (KI 2023:9). Svenska kyrkan är en Sveriges största musikarrangörer och förvaltar musik både som ett levande kyrkoliv och som ett kulturarv. Det gäller både i kyrkomusiken generellt och orgeln specifikt. Bristen på kyrkomusiker är något som oroar både inom och utanför Svenska kyrkan. Bland annat har Kungliga musikaliska akademien har uttryckt en oro för utvecklingen.

Ansvar, mål och insatser för kompetensförsörjning

Den nationella nivån ansvarar för de kyrkliga utbildningarna och för att stötta stiftet i deras rekryteringsuppdrag till de kyrkliga utbildningarna. Biskoparna och domkapitlen har enligt kyrkoordningen ett ansvar som rör rekrytering i samband med sina uppdrag gällande antagning och vigning av präster och diakoner. Ansvaret är en del av stiftets uppdrag att främja och ha tillsyn över församlingslivet. Varje stift har personer som ansvarar för rekryteringsfrågor i Svenska kyrkans profilyrken som kräver kyrklig utbildning. I ett vidare perspektiv ingår i främjandet av församlingslivet också att främja rekrytering till andra yrken och uppdrag i församlingarna både vad gäller anställda och ideella medarbetare.

I Svenska kyrkans plattform för musik, antagen av kyrkostyrelsen 2018, lyfts dels kyrkomusikens del i att föra vidare ett trosarv till barn och ungdomar, dels vikten av att främja och värna de sammanhang i kyrkans musikverksamhet som utgör plantskolor för musikalisk utbildning. Kyrkostyrelsens musikråd är ett rådgivande organ till kyrkostyrelsen och har enligt sin instruktion ansvar att utforma förslag till strategier med utgångspunkt i plattformen avseende bland annat utbildningsfrågor, kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Rådet har föreslagit två sätt att möta de utmaningar som finns i rekrytering av kyrkomusiker, dels rekrytering av musiker utanför kyrkan, dels en långsiktig satsning på rekrytering bland barn och unga. Rådet har i detta uttalat vikten av att den nationella nivån förtydligar och stödjer församlingars och pastorats huvudansvar för orgelundervisning och rekrytering av elever.

Stiftet och den nationella nivån har kontinuerlig dialog kring kompetensförsörjning både mellan förtroendevalda och mellan tjänstepersoner, bland annat genom den årliga rekryteringskonferensen som Utbildningsinstitutet inbjuder stiftet till.

Kyrkomusikers uppdrag

I kyrkoordningens sjunde avdelning finns regleringar kring vigningsuppdragen, biskop, präst och diakon. I inledningen beskrivs deras respektive uppdrag. Där nämns också kyrkomusikers uppdrag övergripande: "Församlingspedagoger, kyrkomusiker och andra anställda bidrar i sina befattningar direkt eller indirekt till att församlingens grundläggande uppgift i gudstjänst, undervisning, diakoni och mission blir utförd". I 34 kap. 1, 2, 15 §§ kyrkoordningen står att i varje församling ska finnas minst en kyrkomusiker och det regleras vem som är behörig att vara kyrkomusiker. Kyrkoordningen innehåller inget ytterligare om kyrkomusikernas uppdrag eller uppgifter. Det förutsätts dock i 17 kap. att kyrkomusiker ska vara delaktiga i olika typer av beslut eller samråd som rör gudstjänstlivet. Kyrkomusikers uppgifter regleras i detalj lokalt och individuellt, exempelvis genom församlingsinstruktion, arbetsbeskrivningar och anställningsavtal.

Tidigare föreskrifter gjorde kyrkomusiker skyldiga att avsätta tid för undervisning i orgelspel, men detta ändrades redan 1990 och sedan dess har det varit upp till varje arbetsgivare att avgöra om undervisning ska ingå i en kyrkomusikers tjänst.

Enligt nationell nivåns enkätundersökning till kyrkoherdar 2024 (kyrkbussen), som hade en svarsfrekvens på cirka 65 procent, bedrev 63 procent av de svarande församlingarna/pastoraten orgelundervisning, i regel som enskild undervisning. De vanligaste anledningarna till att inte bedriva orgelundervisning var att det inte fanns elevunderlag samt att den inte rymdes i musikernas tjänster. I de enheter som svarade fanns totalt 445 kyrkomusiker som bedrev någon form av undervisning och sammanlagt hade dessa 1 069 elever.

Sedan århundraden har instrumentet orgel en särställning i kyrkan i kraft av sin egenhet att kunna återge musik och klanger av skilda slag och vara ledsagare för församlingens gemensamma sång. Orgelspel är centralt i kyrkomusikerprofessionen vilket tydligt syns i examensordningen för Svenska kyrkans kyrkomusikerexamen.

I Svenska kyrkans plattform för musik lyfts orgelns roll som en del av det kyrkliga kulturarvet.

Idag finns orgelmetodik och körmetodik, studier i orgelundervisning och körledning, som en del av kyrkomusikers högskoleutbildning till organistexamen. Även i kantorsutbildningen finns sådana inslag.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Musikundervisning

Kyrkomötet behandlade år 2023 motion 2023:38 som föreslog kyrkostyrelsen att utreda en ändring i kyrkoordningen som innebär att kyrkomusiker alltid har med musikundervisning i sin tjänst. Kyrkolivsutskottet skrev i sitt övervägande (2023:9) att det är stiftens ansvar att stödja och uppmuntra församlingar att erbjuda musikundervisning och att det är församlingarnas ansvar att detta sker på det sätt som fungerar lokalt. Utskottet yrkade på avslag vilket också blev kyrkomötes beslut.

Till kyrkomötet 2018 kom förslag i motion 2018:87 om att reglera i kyrkoordningen att församlingar av en viss storlek skulle erbjuda fri musikundervisning. I betänkandet (KI 2018:1) bejakade utskottet motionärens intention att genom fri musikundervisning i församlingarna skapa en rekryterande miljö för framtida kyrkomusiker. Utskottet ansåg däremot att en sådan reglering inte kan finnas i kyrkoordningen utan bör regleras lokalt, t.ex. i församlingsinstruktionen eller i kyrkomusikers arbetsbeskrivning. Utskottet lyfte också möjligheten för församlingar att samarbeta i frågan, t.ex. genom att samla kompetensen för orgelundervisning kontraktvis. Utskottet förutsatte vidare att kyrkostyrelsen och kyrkostyrelsens musikråd fortsätter följa frågan och att församlingar och stift ges det stöd de efterfrågar inom ramen för den nationella nivåns uppdrag. Utskottet föreslog avslag av motionen, vilket också blev kyrkomötets beslut.

År 2009 behandlades två motioner om musikverksamheten i Svenska kyrkan i betänkandet KI 2009:5. I motion 2009:56 ville motionären se musikskolor i pastoraten och i motion 2009:79 föreslog motionären att kyrkostyrelsen skulle tillsätta en arbetsgrupp med fokus på orgelpedagogiska frågor. Utskottet föreslog avslag på båda motionerna. Utskottet menade att musikundervisningen bör beaktas i församlingsinstruktionerna men att det inte var realistiskt att ställa krav på varje pastorat att skapa en Svenska kyrkans musikskola som föreslogs i motionen. Gällande frågan om en arbetsgrupp för orgelpedagogiska frågor konstaterade utskottet att det redan pågick ett utvecklingsarbete för att stimulera rekrytering av kyrkomusiker och att kyrkostyrelsen uppmuntrade församlingar och stift att intensifiera samarbetet med andra aktörer på samtliga nivåer i Svenska kyrkan. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Rekrytering

Kyrkomötet beslutade 2023 i enlighet med kyrkolivsutskottets betänkande KI 2023:9 dels att bifalla motion 2023:77 att uppdraga till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att i högre grad än idag finansiera kantorsutbildningen med nationella medel, dels att

bifalla motion 2023:86 att uppdra till kyrkostyrelsen att skyndsamt intensifiera och samordna arbetet med att säkra tillgången på utbildade kyrkomusiker i Svenska kyrkan. I KsSkr 2025:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden går att läsa att sedan beslutet har kyrkostyrelsens stöd ökat med 77 procent jämfört med 2023 till de fyra folkhögskolorna som ger kantorsutbildning. Dessutom har två nya utbildningsorter för kantorsutbildning etablerats vid folkhögskolor. Dialog har även förts med musikhögskolorna i Piteå och Göteborg beträffande möjligheter att få fler att påbörja och slutföra en kyrkomusikerutbildning.

Vid kyrkomötet 2022 behandlade kyrkolivsutskottet motion 2022:47 som föreslog en informationskampanj för att öka kunskapen om arbetet som kyrkomusiker. I utskottets betänkande (KI 2022:7) noterades att det finns problem med rekrytering till kyrkomusikeryrket men utskottet såg stift och församlingar som de informeraende och rekryterande miljöerna snarare än den nationella nivån och föreslog därför att kyrkomötet skulle avslå motion 2022:47. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Vid kyrkomötet 2018 avslogs motion 2018:1 om att upprätta en nationell handlingsplan för att underlätta rekryteringen till tjänster i Svenska kyrkan. Kyrkolivsutskottet motiverade sitt förslag till avslag genom att notera att enligt ansvarsfördelningen i kyrkoordningen är församlingarna, stiftet och biskoparna de som primärt ansvarar för rekryteringen och att stiftet inte hade begärt särskilt stöd från den nationella nivån i frågorna (KI 2018:1).

I tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande TU 2017:7 behandlades två motioner om rekrytering: motion 2017:32 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att genom stiftet stimulera rekrytering av kyrkomusiker samt motion 2017:119 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en långsiktig handlingsplan för rekrytering av anställda och ideella medarbetare och att inrätta en nationell centrumbildning för rekryteringssatsningen. Utskottet föreslog att den första motionen skulle anses besvarad med motiveringen att kyrkostyrelsen i anslutning till kyrkohandboksrevisionen såg på sitt kommande arbete med kyrkomusiken i ett bredare perspektiv i syfte att hålla det kyrkomusikaliska arvet levande och ta ansvar för utveckling och nyskapande. Utskottet motiverade sitt förslag till avslag på den andra motionen med att det är en uppgift för församlingar och stift att främja församlingarnas rekrytering av anställda och ideella medarbetare. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:35.

Utskottet ser, precis som motionärerna, att det finns stora utmaningar i rekryteringen av kyrkomusiker och att orgelundervisning i församlingarna är ett av många sätt för att attrahera fler att söka kyrkomusikerutbildning. Utskottet anser däremot inte att ett krav från nationell nivå, genom kyrkoordningsreglering, är rätt väg att gå. Utskottet ser att församlingarna är medvetna om problemen och anser att det är en fråga för den lokala nivån att hitta möjliga vägar i sin specifika kontext. Utskottet lyfter dessutom stiftens uppdrag att stödja och främja rekryteringsarbetet. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Sara Waldenfors, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Agneta Ivemyr, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Lisa Gerenmark, Torbjörn Aronson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Ylva Samuelsson, Kennet h B Ferm, Xerxes Carlsén Åkerfeldt, Birgitta Dahlbäck, Bert-Åke Näslund, Jonas Larsson, Monica Johansson, Jonas Nordén och Kristina Srbu Kjellgren.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Härmed reserverar jag mig mot betänkande 2025:5 till förmån för bifall av motion 2025:35 Rekrytering av kyrkomusiker.

Torbjörn Aronson

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2025:6**

Relevanta barnkonsekvensanalyser

Sammanfattning

Betänkandet behandlar motion 2025:50, med ett antal förslag som rör barnkonsekvensanalyser i stiftens beslutande organ. Utskottet anser att arbetet med barnkonsekvensanalyser är fortsatt viktigt och menar samtidigt att beslutet att arbeta med barnkonsekvensanalyser redan är fattat och inskrivet i kyrkoordningen, att arbetet utförs löpande och att ansvaret att följa upp hur arbetet går ligger på stiftens. I arbetet med barnkonsekvensanalyser så lyssnas barn och ungas röst in som en naturlig del av beredningen, vilka konsekvenser ett beslut får för barn och unga ska alltid redovisas i en barnkonsekvensanalys och särskilt beaktas att en majoritetsgrupp inte gör sig till talesperson för en minoritetsgrupp såsom motionen önskar. Utskottet konstaterar vidare att man är nöjd med det arbete som kyrkostyrelsen utfört sedan beslutet 2012. Utskottet uppmuntrar det fortsatta arbetet med barnkonsekvensanalyser men anser att det motionen föreslår inte tillför något extra utöver det som redan görs och föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:50, punkt 1,
2. avslå motion 2025:50, punkt 2,
3. avslå motion 2025:50, punkt 3.

Motionens förslag

Motion 2025:50 av Åsa Rehndell, Relevanta barnkonsekvensanalyser

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att i barnkonsekvensanalyserna i stiftens alla beslutande organ ska

1. de faktiska konsekvenser beslutet får för barn och unga redovisas, varje gång i både ett kort och långt tidsperspektiv,
2. barn och unga eller representanter för dem i möjligaste mån komma till tals själva,
3. konsekvenser för samiska barn och unga noggrant analyseras och redovisas särskilt.

Bakgrund

Genom beslut vid 2009 års kyrkomöte utifrån motionerna 2009:55 och 2009:9 uppdrogs till kyrkostyrelsen att utarbeta ett arbetssätt så att barnkonsekvensanalyser görs inför beslut samt att utreda och återkomma till kyrkomötet med förslag på en paragraf om att barnkonsekvensanalys ska göras att föra in i kyrkoordningen. Vid kyrkomötet 2012 fattades sedan beslut om en ändring i kyrkoordningen som anger att barnkonsekvensanalyser ska göras inför beslut, detta utifrån KsSkr 2012:3.

I kyrkoordningen nämns ordet barnkonsekvensanalys fyra gånger. I 4 kap. handlar det om kyrkorådets uppgifter och i 4 § står det ”Därvid ska kyrkorådet verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.”

I 7 kap. står det om stiftsstyrelsens uppgifter och i 11 § kan man läsa ”Stiftsstyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen. Därvid ska stiftsstyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.”

I 12 kap. berörs kyrkostyrelsens ansvarsområden och i 3 § står det ”Kyrkostyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen. Därvid ska kyrkostyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.”

Det fjärde stycket som handlar om barnkonsekvensanalyser rör församlingsinstruktionens innehåll och hittas i 57 kap. 5 §.

I det pastoral programmet ska även behandlas dels församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys.

Sammanfattningsvis handlar arbetet med barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan om att verka för barnets bästa och lyssna till barnets röst innan beslut fattas. Innan kyrkofullmäktige eller stiftsfullmäktige avgör ett ärende, som kräver beredning, ska i kyrkorådets, stiftsstyrelsens eller egendomsnämndens beredning ingå en analys av vilka konsekvenser beslutet får för barn (3 kap. 22 § och 7 kap. 6 § kyrkoordningen).

Något motsvarande krav finns inte inför beslut i kyrkomötet. Kyrkostyrelsen ska dock i sitt arbete verka för barns bästa genom att göra barnkonsekvensanalyser inför beslut i ärenden där kyrkostyrelsen, om än inte formellt, har berett en fråga för beslut i kyrkomötet genom att avge en skrivelse (2 § i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om Instruktion för kyrkostyrelsen och kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3).

Beslutet om att göra barnkonsekvensanalyser trädde i kraft 1 januari 2013 och sedan dess har arbetet pågått.

Kyrkostyrelsen har sedan beslutet fattades, tillsammans med stift och församlingar, fokuserat på fyra utvecklingsområden för att implementera arbetet med barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan. Inom det första utvecklingsområdet har fokus varit att utarbeta metodmaterial och olika former av stöd. Bland annat har ett flertal handböcker för barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan utarbetats (både i bokform och digitala). Vidare har ett webbstöd/e-utbildning arbetats fram med möjlighet, genom en mall, att göra barnkonsekvensanalyser direkt i webbstödet. Det andra utvecklingsområdet har fokuserat på påverkans- och motivationsarbete. Kyrkostyrelsen genomförde i samverkan med stiftet ett stort antal insatser som omfattade uppskattningsvis 4 000 förtroendevalda och anställda. Inom tredje utvecklingsområdet har det fokus lagts på barnkonsultationer. Kyrkostyrelsen har i samverkan med stift och församlingar genomfört ett antal konsultationer med barn för att stärka barnets upplevelse av demokrati, dialog och delaktighet. I det fjärde och sista utvecklingsområdet har ett

informationsutbyte och delande skett mellan olika delar i Svenska kyrkans organisation. Kyrkostyrelsen medverkar på de nationella Barnrättsdagarna tillsammans med myndigheter och övriga organisationer i civilsamhället samt finns med i det stora nationella nätverk för barnkonsekvensanalys som Socialstyrelsen leder.

Första januari 2020 inkorporerades barnkonventionen i svensk lagstiftning. Arbetet med barnets rättigheter har då kommit att få en tydligare juridisk utgångspunkt. Det har inom myndigheter och organisationer mer kommit att handla om hur lagstiftning ska tolkas och efterlevas, än om att arbeta för barns delaktighet och inflytande i en vidare mening.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om barnkonsekvensanalyser har behandlats i kyrkomötet vid ett flertal tillfällen, från 2009 när förslaget till att besluta om att arbeta med barnkonsekvensanalyser kom till 2022 när ett förslag om ändringar i kyrkoordningen samt utvärderingar av arbetet med barnkonsekvensanalyser föreslogs och behandlades. Det som diskuterades och beslutades 2009 och 2012 finns angivet i bakgrundstexten ovan.

Kyrkomötet 2022

I organisationsutskottet betänkande 2022:6 behandlades motion 2022:19 och 2022:60. Förslaget i motion 2022:19 var en ändring i kyrkoordningen som skulle innebära att det skulle vara obligatoriskt för beslutande och verkställande organ att ta del av barnkonsekvensanalyser inför beslut. I motion 2022:60 föreslog motionären att kyrkostyrelsen skulle genomföra en utvärdering av vilka effekter som beslutet om barnkonsekvensanalys fått och att genom det hitta vägar för att stödja och förenkla arbetet med barnkonsekvensanalyser. Utskottet ställde sig positiv till en utvärdering, men ansåg också att det inte är en uppgift för kyrkostyrelsen utan att det faller inom stiftens ram för tillsyn. Utskottet föreslog avslag på motionen och kyrkomötet beslutade så. Gällande motion 2022:19 och förslaget om ändring i kyrkoordningen ställde sig utskottet bakom andemeningen i motionen, men menade att det redan finns tillräckliga och tillfredsställande bestämmelser och att inga ytterligare ändringar skulle göras. Utskottets förslag till avslag på motionen blev också kyrkomötets beslut.

Kyrkomötet 2018

Till 2018 års kyrkomöte fanns en motion som föreslog att kyrkostyrelsen dels skulle utreda hur kyrkoordningens bestämmelser om barnkonsekvensanalyser fungerar, dels föreslå förbättringar (motion 2018:13). Organisationsutskottet anförde följande i sitt betänkande (O 2018:6):

Handboken är en del av den nationella nivåns stöd i arbetet och finns publicerad på Svenska kyrkans intranät och har vid ett antal tillfällen lyfts fram av bland annat Överklagandenämnden som ett viktigt verktyg i arbetet med barnkonsekvensanalys, även om den inte är bindande. Det är också fortsatt utskottets mening. Det gäller inte minst i förhållande till innehållet i den analys som ska göras i en viss typ av ärenden, där frågor av strategisk betydelse är sådana där det enligt utskottets mening är särskilt viktigt att det genomförs barnkonsekvensanalyser. Som exempel kan nämnas ärenden om verksamhetsplan, budget och församlingsinstruktion.

Utskottet konstaterade sammanfattningsvis att det inte fanns anledning att initiera en utredning om kyrkoordningens bestämmelser för barnkonsekvensanalys och föreslog avslag på motionen, vilket kyrkomötet biföll.

Kyrkomötet 2016

Vid 2016 års kyrkomöte behandlades motion 2016:74 med förslaget att införa barnkonsekvensanalyser vid beredning av motioner i kyrkomötets utskott. Motionen avslogs av kyrkomötet i enlighet med kyrkorättsutskottets förslag i betänkande Kr 2016:2. Utskottet framhöll vikten av barnkonsekvensanalyser, men vidhöll sin inställning från kyrkomötet 2013 (se nedan) att om de skulle genomföras under utskottsberedning av ett ärende i kyrkomötet skulle det endast bli en pappersprodukt. Förslaget från utskottet blev att avslå motionen, något som kyrkomötet biföll.

Kyrkomötet 2013

I motion 2013:14 föreslogs att kyrkomötet skulle besluta att alla motioner och bearbetningar av utskotten skulle innehålla något om barnkonsekvensanalyser eller barnkonventionen och att kyrkostyrelsen skulle hantera sina ärenden på liknande sätt. Kyrkorättsutskottet framförde att barnkonsekvensanalyser ska göras inför beslut och hänvisade till vad kyrkostyrelsen anförde i skrivelsen till 2012 års kyrkomöte, att barnkonsekvensanalyser under utskottsberedning av ett ärende i kyrkomötet inte torde bli annat än en pappersprodukt. Utskottet föreslog att samtliga punkter i motionen skulle avslås och kyrkomötet beslutade i enlighet med det.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:50.

Utskottet anser att arbetet med barnkonsekvensanalyser är fortsatt viktigt och menar samtidigt att beslutet att arbeta med barnkonsekvensanalyser redan är fattat och inskrivet i kyrkoordningen, att arbetet utförs löpande och att ansvaret att följa upp hur arbetet går ligger på stiftens. I arbetet med barnkonsekvensanalyser så lyssnas barn och ungas röst in som en naturlig del av beredningen, vilka konsekvenser ett beslut får för barn och unga ska alltid redovisas i en barnkonsekvensanalys och särskilt beaktas att en majoritetsgrupp inte gör sig till talesperson för en minoritetsgrupp såsom motionen önskar. Utskottet konstaterar vidare att man är nöjd med det arbete som kyrkostyrelsen utfört sedan beslutet 2012. Utskottet uppmuntrar det fortsatta arbetet med barnkonsekvensanalyser men anser att det motionen föreslår inte tillför något extra utöver det som redan görs och föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 2 oktober 2025

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Sara Waldenfors, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Agneta Ivemyr, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Lisa Gerenmark, Torbjörn Aronson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Ylva Samuelsson, Kenneth B Ferm, Xerxes Carlsén Åkerfeldt, Birgitta Dahlbäck, Bert-Åke Näslund, Jonas Larsson, Monica Johansson, Jonas Nordén och Kristina Srbu Kjellgren.

KI 2025:6

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2025:7**

Missionscertifiering av församlingar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2025:67, som föreslår att kyrkostyrelsen ska ta fram ett program för missionscertifiering, riktat till anställda, förtroendevalda och andra engagerade lekmän i församlingarna. Utskottet noterar att mission är en del av den grundläggande uppgiften. Utskottet understryker också att missionens olika former manifesteras främst lokalt och beskrivs i församlingsinstruktionerna. Stiften har främjandeansvaret och biskoparna har tillsynsansvaret. Därför anser utskottet att det inte är den nationella nivåns ansvarsområde att skapa missionscertifiering av församlingarna och föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:67.

Motionens förslag

**Motion 2025:67 av Elisabeth Sandlund Gäfvert m.fl.,
Missionscertifiering av församlingar**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram ett program för missionscertifiering, som riktar sig till såväl anställda och förtroendevalda som andra engagerade lekmän i församlingarna.

Bakgrund

Certifieringar och liknande i Svenska kyrkan

Den nationella nivån har inga certifieringsprogram när det gäller kyrkolivsfrågor men det finns ett antal utbildningar som delvis har samma syfte.

Kyrkans miljödiplomeringsprogram är ett ledningssystem för församlingens långsiktiga arbete med sin miljöpåverkan. Arbetet bygger på delaktighet och gemensamt lärande. Det finns tre steg i processen för diplomeringsprogram och när alla tre är uppfyllda godkänns enheten som miljödiplomerad.

Regnbågsnyckeln – för ett mer inkluderande sammanhang för hbtq-personer och andra är en processmodell som erbjuds stift och församlingar. Den ägs och förvaltas av Sensus och Kristna regnbågsrörelsen – EKHO. En process består av utbildning,

studiecirklar, visionsarbete och reflektion vilket leder fram till att församlingen efter utförd process och utarbetade mångfaldsvisioner får ta emot märkningen Regnbågsnyckeln.

Den nationella nivån erbjuder även en stor mängd utbildningar, både på plats och digitala. En del är tänkta för hela arbetslaget i en församling eller ett pastorat, exempelvis en utbildningssatsning om samiskt kyrkoliv vid Älvsbyns folkhögskola. Bland andra kortare utbildningar på utbildningsportalen finns bankonsekvensanalys, delaktighet och tillgänglighet, Svenska kyrkan och urfolksrätten, tystnadsplikt i Svenska kyrkan och våld i nära relationer.

Begreppen evangelisation och mission

Mission är enligt kyrkoordningen (KO) en del i Svenska kyrkans grundläggande uppgift, men ordet ”mission” definieras inte i KO och ordet evangelisation nämns inte. Däremot har läronämnden flera gånger yttrat sig om mission och definierat sin förståelse av begreppet. Följande står i Ln 2014:8y:

Kyrkan är redskap för Guds sändning som tar sig uttryck i församlingens uppdrag att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Detta är grunden för den missionsstrategi som ska förverkligas i varje församling och som tydliggörs i församlingsinstruktionen. Den utarbetas i samspel mellan stiftet och de lokala pastoralområdena.

I sitt yttrande Ln 2018:3y skriver läronämnden:

Ordet mission har använts på olika sätt i kyrkans tradition. Mission kan beskrivas som uppdraget att delta i Guds mission, Guds verk i världen (*Missio Dei*). Ordet mission kan också användas om det mer specifika uppdraget att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad. Dessa perspektiv återfinns i kyrkans tradition och är förenliga med Svenska kyrkans tro, beaktelse och lära.

Den andra definitionen av mission ovan, ”det mer specifika uppdraget att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad”, stämmer väl med en allmän förståelse av begreppet ”evangelisation”. En definition av evangelisation i boken *Svensk mission – och kyrkorna som växt fram* är: ”gestaltande av evangeliet som Guds kärlek till världen i ord och/eller handling, som en inbjudan till en medveten och personlig kristen tro.”

Biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext* (2019) har ett avsnitt om missionsteologisk grundhållning, där det bland annat står att läsa:

Centralt i kristen tro är att kyrkan är kallad och sänd att dela Guds omsorg om hela världen, Guds mission: vår delaktighet i Guds strävan att göra skapelsen hel i alla dess relationer. I ljuset av evangeliet kan vi förstå kyrkans och församlingens sändning som en fortsättning på Jesu sändning: att tjäna, att förkunna evangelium, att befria, att i ord och handling vittna om Gud som skapar och upprättar, att hela och bota, att ge liv, fred och försoning. (s. 33–34)

Även *Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan* hänvisar till Guds mission eller *Missio Dei*: ”I tro och handling deltar Svenska kyrkan i Guds

mission (*Missio Dei*), som till sin karaktär är gränsöverskridande, lokal och världsvid på samma gång.” (s. 1)

KI 2025:7

Mission på den nationella nivån

Enligt 10 kap. 2 § kyrkoordningen har den nationella nivån ansvar för att samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission. Medan det är församlingens uppgift att utöva mission lokalt är det den nationella nivåns uppgift att dels stödja och främja det arbetet, dels vara kyrkans röst utåt såväl i det svenska samhället som internationellt. Detta återspeglas i Svenska kyrkans plattform för kommunikation. I plattformen formuleras Svenska kyrkans uppgift, även i kommunikationen, att i varje tid och sammanhang räcka evangelium i ord och handling med syfte att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.

Missionsarbetet på den nationella nivån med mission är tydligast inom det som ovan beskrivs som *Missio Dei*, i Sverige bland annat genom policyarbete, samordning av det diakonala arbetet, ekumenik och religionsdialog och internationellt genom Act Svenska kyrkans utvecklingsarbete.

Ett omfattande ekumeniskt arbete bedrivs på den nationella nivån bland annat genom relationer med multilaterala organisationer som agerar inom området mission, exempelvis Svenska missionsrådet (SMR) och Kyrkornas världsråd (KV) och dess Commission for World Mission and Evangelism (CWME).

När det gäller den andra sidan av missionen, som ligger närmare evangelisation, finns flera exempel på insatser som, satsningen Dela tro – dela liv, programmet Lärande och undervisning och kontinuerliga publika kommunikationsinsatser mot en bred allmänhet eller mot specifika grupper i samhället. Exempel på stödjande insatser från den nationella nivån är Kommunikation som mission, som verktyg för församlingarnas strategiska utveckling av kommunikationsarbetet.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågor som på olika sätt berör mission har varit uppe för behandling i kyrkomötet många gånger tidigare.

I motion 2023:83 som behandlades i betänkande Eu 2023:12 föreslogs ett utbildningsprogram för medarbetare i Svenska kyrkan inom ramen för missionsuppdraget lokalt och internationellt. Utskottet föreslog avslag på motionen med motiveringen att intentionen redan var uppfylld med de olika insatser som redan pågick eller genomförts tidigare, bland annat Dela tro dela liv, programmet Lärande och undervisning, strategi för teologisk utbildning i en global kontext, biskopsbrevet ”och lär dem ...” samt stiftens och församlingarnas vänstifts- och församlingskontakter och ett internationellt utbyte som Ung i världsvida kyrkan. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Vid kyrkomötet 2018 behandlade kyrkolivsutskottet i betänkande KI 2018:5 en motion (2018:58) som föreslog att kyrkostyrelsen skulle ta fram missionsstrategier. Utskottet föreslog avslag med motiveringen att missionen i första hand är en fråga för de lokala församlingarna och stiftens. Utskottet lyfte också programmet Lärande och undervisning. Kyrkomötet avtog motionen.

Vid 2012 års kyrkomöte behandlade kyrkolivsutskottet i sitt betänkande Mission i Sverige (KI 2012:10) bland annat ett förslag om att kyrkostyrelsen skulle inrätta ett råd för mission i Sverige (motion 2012:23). Utskottet bejakade behovet av en

kontinuerlig reflektion för att öka förståelsen av mission och hur mission kan utövas och utvecklas. Utskottet menade att den gemensamma satsningen Dela tro – dela liv bidrar till att mission lyfts fram i Svenska kyrkan och ansåg därför att motionärernas önskan var tillgodosedd. I enlighet med utskottets förslag avslag kyrkomötet motionen. Dela tro – dela liv var ett projekt där Svenska kyrkan ville ge människor i alla åldrar möjlighet att växa och utvecklas i sin förmåga att samtala om och leva i tro.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:67.

Utskottet noterar att mission är en del av det grundläggande uppdraget så som den är uttryckt i kyrkoordningens första kapitel. Utskottet understryker också att missionens olika former manifesteras främst lokalt och beskrivs i församlingsinstruktionerna. Stiften har främjandeansvaret och biskoparna har tillsynsansvaret. Därför anser utskottet att det inte är den nationella nivåns ansvarsområde att skapa ett program för missionscertifiering av församlingar. Utskottet anser vidare att en nationell certifiering kan leda till likriktning av församlingarnas missionsarbete, något som utskottet menar kan hämma det lokala arbetet som behöver vara både kreativt och kontextuellt.

Utskottet föreslår mot bakgrund av detta att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 2 oktober 2025

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Sara Waldenfors, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Agneta Ivemyr, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Lisa Gerenmark, Torbjörn Aronson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Ylva Samuelsson, Kennet h B Ferm, Xerxes Carlsén Åkerfeldt, Birgitta Dahlbäck, Bert-Åke Näslund, Jonas Larsson, Monica Johansson, Jonas Nordén och Kristina Srbu Kjellgren.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Härmed reserverar jag mig mot betänkande 2025:7 till förmån för bifall av motion 2025:67 Missionscertifiering av församlingar.

Torbjörn Aronson

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2025:8

Studentmedbestämmande på Svenska kyrkans utbildningsinstitut

Sammanfattning

Betänkandet behandlar motion 2025:68 där motionären föreslår att kyrkostyrelsen ska utreda hur ett formaliserat studentmedbestämmande på Svenska kyrkans utbildningsinstitut kan se ut. Utskottet konstaterar utifrån bakgrundsbeskrivningen och föredragning av rektor för Svenska kyrkans utbildningsinstitut att ett formaliserat studentmedbestämmande finns på utbildningsinstitutet och att det som motionen föreslår kan anses vara uppfyllt. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:68.

Motionens förslag

Motion 2025:68 av Marcus Romedahl, Studentmedbestämmande på Svenska kyrkans utbildningsinstitut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur ett formaliserat studentmedbestämmande på Svenska kyrkans utbildningsinstitut kan se ut.

Bakgrund

Höstterminen 2014 startade utbildningsverksamheten vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut (SKUI). Utbildningsinstitutets uppdrag är att utbilda blivande diakoner, församlingspedagoger, präster och kyrkomusiker i enlighet med de utbildningsplaner som fastställts av kyrkostyrelsen. Verksamheten bedrivs i Lund och Uppsala, samt Göteborg och Umeå. Arbetet leds på generalsekreterarens uppdrag av rektor och utbildningsinstitutet är direkt underställt kyrkostyrelsen.

Idag ges varje klass på Svenska kyrkans utbildningsinstitut uppgift att göra en skriftlig utvärdering mot slutet av utbildningstiden med jämförbara frågor över tid som underlag för statistik. Verksamhetsledningen summerar och analyserar utvärderingarna och presenterar och värderar uppföljningen för hela kollegiet inom Svenska kyrkans utbildningsinstitut. Respektive programchef bearbetar sedan resultaten och

resonemangen från utvärderingarna i respektive programteam. Varje vår hålls rekryterarkonferens med stiftens rekryteringsansvariga för att stärka samverkan mellan stift och utbildningsinstitut.

Den demokratiska kartan på Svenska kyrkans utbildningsinstitut innebär att varje klass har ett klassråd som har möjlighet att ge synpunkter och tankar till programråd, husråd, utbildningsråd och de studerandes skyddskommitté. Programrådet kan ta synpunkter vidare till utbildningsrådet som rapporterar till rektor och verksamhetsledning som i sin tur står i dialog med hela kollegiet inom Svenska kyrkans utbildningsinstitut. Husrådet rapporterar till skyddskommittén som i sin tur rapporterar till rektor och verksamhetsledning som står i dialog med hela kollegiet.

Ovanstående uttrycks till de studerande i dokumentet *Vårt att veta* som varje individ som börjar på Svenska kyrkans utbildningsinstitut får. Dokumentet behandlar såväl policy som praktisk information. I detta dokument finns också ett avsnitt som behandlar studerandedemokrati och där kan man läsa:

För att samverkan och samråd mellan studerande och medarbetare ska säkras på ett demokratiskt och hållbart sätt finns husråd, klassråd, programråd, studerandeskyddskommitté och utbildningsråd. Slutårsklasserna utser under de första veckorna på läsåret representanter till dessa råd, förutom utbildningsrådets representant som väljs vid första klassrådet på vårterminen.

Baslinjen för kvalitetsarbete består av den kontinuerliga uppföljningen och klassvisa utvärderingen av varje utbildningsprogram. Ansvarslinjen fullföljs av verksamhetsledningens slutsatser utifrån uppföljning av kollegialt utvecklingsarbete.

Utifrån detta har särskilda utvärderingar beställts och tagits emot av kyrkostyrelsen och utbildningsinstitutets kollegium, dessa har varit:

- ◆ Rambolls utvärdering av SKUI:s organisation och verksamhet 2019.
- ◆ Uppföljande utvärdering av analys- och forskningsenheten 2020 med kvantitativ enkät till alla studerande 2014–2019 och även kvalitativa inslag.
- ◆ Utredningen Vi måste nötas mot varandra (SKU 2022:1) om prästutbildningen, som presenterades för kyrkostyrelsen december 2022 och ledde till beslut om prästutbildningsberedningen 2023.
- ◆ Pilotomgången av de kyrkliga utbildningarna 2022 utvärderades av analys- och forskningsenheten våren 2023.

Slutsatserna i utvärderingen av profilutbildningarna vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut 2014-2019 gjord av enheten för forskning och analys på kyrkokansliet säger att formerna för samverkan mellan SKUI, stift och församlingsnivån kan behöva utvecklas ytterligare samt att kursinnehållet i de olika utbildningarna har haft svårt att träffa rätt nivå, detta också beroende på den varierande bakgrund och erfarenhet av Svenska kyrkan som studenterna har, varpå slutsatsen från de som sammanställt utvärderingen blev att utbildningen skulle vinna på ett tydligare och högre förkunskapskrav alternativt att i vissa moment införa nivåindelade grupper.

Till kyrkostyrelsen gavs följande rekommendationer i utvärderingen:

- ◆ Utred den pastoralteologiska utbildningen för alla yrkesprofiler, med särskilt fokus på programmen för präster och kyrkomusiker, så att den utformas på ett sätt som möter Svenska kyrkans behov, samt möjliggör samverkan och underlättar rekrytering.

- ♦ Utred vilka förkunskapskrav som ska gälla för kyrkans utbildningar och vilka konsekvenser detta får för SKUI:s uppdrag, profilutbildningarnas utbildningsplaner och behovet av profilspecifika förberedande kurser och fortbildningar.
- ♦ Ge uppdrag att utveckla distansutbildning för alla yrkesprofiler inom det ordinarie kursutbudet. Tydlighet och förutsägbarhet kring distansutbildning kan vara en faktor som underlättar rekrytering.
- ♦ Inför genusperspektiv i SKUI:s styrdokument och profilutbildningarnas utbildningsplaner

Till Svenska kyrkans utbildningsinstitut gavs följande rekommendationer:

- ♦ Se över och vid behov skapa former för dialog med stift och församlingar för att säkerställa att förändrade behov i den lokala verksamheten fångas upp i utbildningarna.
- ♦ Förtydliga och kommunicera profilutbildningarnas karaktär av processutbildning, och vad olika delar i utbildningen syftar till.
- ♦ Anpassa kursplaner till en högre förkunskapsnivå och tydliggör vilken förkunskapsnivå som förväntas, så att denna kan inhämtas på lämpligt sätt före utbildningstiden.
- ♦ Se över kunskapsmålen på de områden där utvärderingen visar att alumnerna inte har tillräckliga kunskaper för sina uppgifter i församlingar och pastorat. Särskilt vill vi här nämna förmåga att arbeta i mångkulturella kontexter, samverka med externa aktörer, självavård samt att ha ett fortsatt fokus på kompetens att leda ideella medarbetare.
- ♦ Inför genusperspektiv i profilutbildningarnas kursplaner. Genusperspektiv behöver integreras i undervisningen, men studenterna behöver också lära om genus för att i sin kommande tjänst kunna utveckla kyrkans tilltal för både kvinnors och mäns behov. Följ upp skillnader mellan könen i kursutvärderingar.
- ♦ Formulera mål beträffande samverkan, både vad gäller former för samverkan som ska erbjudas, vilken kunskap eller kompetens som ska uppnås genom samverkan under utbildningen, samt vilka undervisningsformer som leder mot dessa mål. Beakta möjligheten att förlägga ansvaret för vissa samverkansmoment till stiftet. Se också över kommunikationen kring samverkan under utbildningen för att undvika att skapa förväntningar som inte kan infrias.
- ♦ Undersök hur behovet av samverkan med kyrkomusiker för övriga tre yrkeskategorier ska kunna tillgodoses på ett sätt som upplevs som meningsfullt för alla parter.
- ♦ Se över former och innehåll för distansutbildningarna, för att säkra utbildningens likvärdighet med helfartsalternativet. Överväg om församlingsanställning bör vara ett antagningskrav. Ett alternativ till detta skulle kunna vara att i samråd med stiftet erbjuda verksamhetsförlagd utbildning till studenter som saknar församlingstjänst.

Slutord från utvärderingen:

I denna rapport har vi identifierat en del förbättringsområden, men mycket har också framkommit som är bra med utbildningen vid SKUI. I undersökningsmaterialet hittar vi inget som tyder på en uppfattning om att det var bättre förr, då profilutbildningarna var utspridda på många olika utbildningsanordnare.

Tidigare behandling i kyrkomötet

I betänkande TU 2016:12 behandlades motion 2016:79 där motionären föreslog att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att dels informera kyrkomötet om arbetsmiljö och studiesituation på Svenska kyrkans utbildningsinstitut, dels utreda formerna för ledning och styrning av Svenska kyrkans utbildningsinstitut.

Utskottet resonerade kring den handlingsplan som fastställts för att hantera viss problematik avseende arbetsmiljön vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut och som redovisades i bakgrundsbeskrivningen i betänkandet och ansåg att den informationen var tillräcklig för kyrkomötet. Därför föreslog utskottet avslag på motionens första förslag, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Vidare resonerade utskottet kring behovet av tydlig avgränsning mellan de frågor som behandlas av kyrkomötet och de frågor som kyrkostyrelse och generalsekreterare behöver ta fullt ansvar för. Utskottet ansåg att kyrkomötet inte ska gå in i frågor som rör ledning och vidare att det är kyrkostyrelsens ansvar att finna de bästa formerna för såväl styrning som ledning. Med detta som bakgrund menade utskottet att ingen särskild utredning behövde tillsättas och föreslog därför avslag också på motionens andra förslag. Kyrkomötet beslutade i enlighet med detta.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:68.

Utskottet konstaterar utifrån bakgrundsbeskrivning och föredragning av rektor för Svenska kyrkans utbildningsinstitut att ett formaliserat studentmedbestämmande finns på utbildningsinstitutet och att det som motionen föreslår kan anses vara uppfyllt. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 2 oktober 2025

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Sara Waldenfors, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Anna Lundberg, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Nina Wahlin, Bert-Åke Näslund, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Torbjörn Aronson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Ylva Samuelsson, Kenneth B Ferm, Xerxes Carlsén Åkerfeldt, Birgitta Dahlbäck, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Jonas Nordén och Kristina Srbu Kjellgren.

Biskop Åsa Nyström har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Härmed reserverar jag mig mot betänkande 2025:8 till förmån för bifall av motion 2025:68 Studentmedbestämmande på Svenska kyrkans utbildningsinstitut.

Caroline Åkerhielm

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2025:9**

**Bevara immateriella kulturarv med koppling till
kyrkolivet**

Sammanfattning

Betänkandet behandlar motion 2025:78 som föreslår att kyrkostyrelsen utreder hur Svenska kyrkan kan ta en mer aktiv roll för att underlätta bevarandet av immateriella kulturarv. Utskottet är överens med motionärerna om att frågor om immateriellt kulturarv är viktiga för Svenska kyrkan men anser att motionens förslag är för otydligt och att det inte nödvändigtvis är ett uppdrag för den nationella nivån. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns en reservation, ett särskilt yttrande och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:78.

Motionens förslag

**Motion 2025:78 av Britt Fält och Lars B Andersson, Bevara
immateriella kulturarv med koppling till kyrkolivet**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur Svenska kyrkan ska kunna ta en mera aktiv roll för att initiera, understödja och bidra med projekt och kunskap som underlättar bevarandet av olika former av immateriella kulturarv.

Bakgrund

Kulturarv är ett vitt begrepp som omfattar både av människan skapade fysiska uttryck, som till exempel kulturmiljöer och byggnader, liksom kunskap, föreställningar, traditioner och riter. Immateriella och materiella aspekter är ofta sammantvinnade: kunskaper, föreställningar och olika typer av bruk ger värden och bidrar till mening och upplevelser i mötet med de materiella uttrycken. Det kyrkliga kulturarvet ger många exempel på denna relation.

Unescos konvention om immateriellt kulturarv

Tryggandet av immateriellt kulturarv bygger på Unescos konvention från 2003 med samma namn, som Sverige ratificerade 2011. Konventionen syftar inte till att bevara utan *trygga* kulturarv genom att uppmärksamma och främja olika typer av levande

bruk. Den kommer bland annat till uttryck genom nationella förteckningar av immateriella kulturarv samt att den ger en möjlighet till alla parter att nominera dem till internationella listor. Institutet för språk och folkminnen (Isof) är den myndighet i Sverige som har regeringens uppdrag att samordna och utveckla arbetet. Den nationella förteckningen är öppen för förslag från privatpersoner, föreningar eller institutioner. Förslagen bedöms och beslutas av Isof efter specifika kriterier och i samråd med sakkunniga. Att ett kulturarv tagits med på förteckningen innebär emellertid inte att det är viktigare än något annat kulturarv. Den nationella förteckningen dokumenterar och synliggör immateriella kulturarv, men innebär inte något särskilt statligt ansvar för att skydda det.

Det nationella arbetet är organiserat i fem så kallade ”noder” som ansvarar för olika områden av det immateriella kulturarvet. Varje nod utgörs av en eller flera expertmyndigheter, som samordnar ett nätverk av exempelvis utövare, ideella föreningar, forskare och kulturarvsinstitutioner.

Stöd i arbetet med kulturarv

Svenska kyrkans nationella nivå får fortlöpande information om och har vid flera tillfällen deltagit i konferenser och möten som Isof arrangerat, liksom vissa stift.

Svenska kyrkan verksamhet på samtliga nivåer och i hela sin bredd ger många exempel på det immateriella kulturarvets betydelse. Den nationella nivån rapporterar regelbundet till regering och riksdag om det kyrkliga kulturarvet och vikten av att det materiella kulturarvet förstås, används och utvecklas i relation till den verksamhet som bedrivs (se *Att möta förändring. Svenska kyrkans redovisning till regeringen angående de kyrkoantikvariska frågorna inför kontrollstationen 2024*). Även levande tro och trosutövning kan i vissa fall klassificeras som immateriellt kulturarv men inom Svenska kyrkan har man i regel inte valt att benämna trosutövning så.

Det nationella programmet för kunskapsutveckling inom det kyrkliga kulturarvet framhåller också att ny kunskap behövs för att förtydliga beroendet mellan de immateriella och materiella aspekterna. Bland beviljade projekt utifrån programmet märks Hantverkslaboratoriet vid Göteborgs universitets samverkan med stift om bland annat äldre takkonstruktioners formvariationer samt småskalig tjärframställning.

Kyrkomusiken är ett påtagligt inslag i Svenska kyrkans gudstjänster och är ett levande arv som används och utvecklas genom såväl professionella musiker som ett stort antal ideella, inte minst verksamma i den omfattande körverksamheten. Här har den nationella nivån ett uppdrag att stödja och främja stifts och församlingars arbete.

Genom omhändertagandet av begravningsplatser, kyrkobyggnader och kyrkliga inventarier bidrar även församlingarna till tryggheten av immateriellt kulturarv genom att upprätthålla och vidareutveckla traditionellt bygg- och konsthantverk. Både stiftet och den nationella nivån har en stödjanderoll i detta arbete.

Kulturarvspedagogik

Svenska kyrkan samverkar inom området kulturarvspedagogik med andra aktörer. Kalmar läns museum har under många år arbetat nationellt och internationellt med tidsresor som en pedagogisk metod för att främja social sammanhållning och som ett sätt att arbeta med dagens samhällsfrågor ur ett kulturhistoriskt perspektiv. Utifrån den metodik som museet har tagit fram har Växjö, Strängnäs och Västerås stift tillsammans arbetat med ett projekt där den lokala kyrkomiljön och kyrkorummet bildar en brygga i tiden för samtal och interaktion, genom upplevelsebaserade möten med

kulturarvet. Under hösten 2016 kom boken *Mötesplatser för trons och livets frågor* som behandlar metoden och de erfarenheter som gjorts i de tre stift.

KI 2025:9

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:78.
--

Utskottet är överens med motionärerna om att frågor om immateriellt kulturarv är viktiga för Svenska kyrkan och ser att det behövs en ökad medvetenhet om frågorna. Utskottet noterar också att det bevarandearbete som sker både lokalt, regionalt och i akademien kan behöva uppmärksammas. Utskottet anser däremot att motionens förslag är för otydligt och att det inte nödvändigtvis är ett uppdrag för den nationella nivån. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Uppsala den 2 oktober 2025

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Sara Waldenfors, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Agneta Ivemyr, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Lisa Gerenmark, Torbjörn Aronson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Ylva Samuelsson, Kennet h B Ferm, Xerxes Carlsén Åkerfeldt, Birgitta Dahlbäck, Bert-Åke Näslund, Jonas Larsson, Monica Johansson, Jonas Nordén och Kristina Srbu Kjellgren.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot betänkande 2025:9 till förmån för bifall av motion 2025:78 Bevara immateriella kulturarv med koppling till kyrkolivet. Motionens att-sats är utmärkt utformad och uppdraget tillhör utan tvekan den nationella nivån.

Torbjörn Aronson

Särskilt yttrande

Vi yrkar bifall till vårt under överläggningen framlagda förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att kartlägga och synliggöra hur Svenska kyrkan tar en aktiv roll för att initiera och understödja, samt bidrar med projekt och kunskap, på samtliga nivåer, som underlättar bevarandet, brukandet och utvecklingen av olika former av immateriella kulturarv.

Nina Wahlin, Vicktoria Bagi

Särskild mening

Vi vill uttrycka vår särskilda mening att vi uppfattat att det under överläggningen framkommit att uppdra till kyrkostyrelsen att kartlägga och synliggöra hur Svenska kyrkan tar en aktiv roll för att initiera och understödja, samt kan bidra med projekt och kunskap, på samtliga nivåer, som underlättar bevarandet, brukandet och utvecklingen av olika former av immateriella kulturarv.

Monica Johansson, Xerxes Carlsén Åkerfeldt

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2025:10**

Begravningskostnad för icke kyrkotillhöriga

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas med förenklad motionsbehandling motion 2025:86 Begravningskostnad för icke kyrkotillhöriga. Utskottet finner att inget nytt har tillkommit som förändrar kyrkomötets ställningstagande från 2024 och föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:86.

Motionens förslag

Motion 2025:86 av Johan Linnman, Begravningskostnad för icke kyrkotillhöriga

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ändra den rekommendation som finns till församlingarna gällande begravningsavgiften för icke kyrkotillhöriga som beviljats en kyrklig begravning, från nuvarande tre clearingbelopp till ett clearingbelopp.

Bakgrund

Kyrkomötet har tidigare under denna mandatperiod behandlat ärendet i motion 2025:86 Begravningskostnad för icke kyrkotillhöriga i kyrkolivsutskottets betänkande 2024:7 Avgifter vid kyrkliga begravningar av icke kyrkotillhöriga, med motion 2024:50. Kyrkomötet avslåg motionen. Förenklad motionsbehandling har avseende motion 2025:86 beslutats i enlighet med 4 kap. 19 a § i Arbetsordning för kyrkomötet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:86.
--

Kyrkolivsutskottet finner att inget nytt har tillkommit som förändrar kyrkomötets ställningstagande från 2024. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 1 oktober 2025

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Sara Waldenfors, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Anna Lundberg, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Torbjörn Aronson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Ylva Samuelsson, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Xerxes Carlsén Åkerfeldt, Birgitta Dahlbäck, Bert-Åke Näslund, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Jonas Nordén och Kristina Srbu Kjellgren.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2025:11**

**Inkludera laestadianska väckelserörelsen i
försoningsprocessen**

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2025:103 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen tillsätter en utredning av Svenska kyrkans relation till den laestadianska rörelsen inom Svenska kyrkan med utgångspunkt i vad som framkommit i slutbetänkandet från Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68). Motionärerna ger även förslag på inriktning för utredningen.

Utskottet uppskattar att motionen lyfter ett så viktigt ämne som relationen mellan Svenska kyrkan, den laestadianska inomkyrkliga rörelsen och den nationella minoriteten tornedalingar, kväner och lantalaiset. Utskottet vill också uppmärksamma den viktiga kunskap som den statliga sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande har bidragit med om Svenska kyrkans del i den kränkning som tornedalingar, kväner och lantalaiset fått utstå genom historien.

Vad gäller motionens förslag att tillsätta en utredning av Svenska kyrkans relation till den laestadianska rörelsen inom Svenska kyrkan är utskottet positivt till att denna relation utforskas och samtalas om och konstaterar att det redan finns en process för detta.

Utskottet uppmuntrar biskopsmötet och kyrkostyrelsen att fortsätta och intensifiera dessa insatser och i sitt arbete ta hänsyn till de förslag i sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande som är riktade till Svenska kyrkan.

Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motion 2025:103.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:103, punkt 1,
2. avslå motion 2025:103, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2025:103 av Elisabeth Sandlund Gäfvert m.fl., Inkludera laestadianska väckelserörelsen i försonings- processen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. tillsätta en utredning av Svenska kyrkans relation till den laestadianska rörelsen inom Svenska kyrkan,
2. tillse att det i utredningens direktiv ingår att:
 - a) identifiera och inleda en fördjupad dialog med såväl företrädare som enskilda tornedalingar, kväner och lantalaiset som räknar sig till den laestadianska rörelsen kring hur dessa upplever sin situation och sina möjligheter att utöva och upprätthålla sin andliga tradition samt verka inom Svenska kyrkan idag,
 - b) presentera förslag till beslut för att bevara den laestadianska rörelsen inom Svenska kyrkan samt i enlighet med rörelsens andliga tradition skapa förutsättningar för samhörighet och hemvist i Svenska kyrkan,
 - c) beakta de slutsatser som dragits i tidigare utredningar, såsom SOU 2023:68, Som om vi aldrig funnits, avseende Svenska kyrkans nuvarande och historiska förhållande till de nationella och kyrkliga minoriteter som idag ingår och historiskt har ingått i den laestadianska rörelsen.

Bakgrund

Laestadianismen i Svenska kyrkan

Från 1840-talet spreds en inomkyrklig laestadiansk väckelse bland den samiska och finskspråkiga befolkningen i Sverige, Norge och Finland. Väckelserörelsen fick ett starkt fäste i minoritetsområdet. I början av rörelsen samlades medlemmarna i hem och bönhus men även till stormöten med predikan, själavård och nattvardsfirande enligt kyrkans ordning. Man predikade i regel på finska och samiska, något som bidragit både till rörelsens fortlevnad bland talare av dessa språk och till språkens bevarande. Grundaren, prästen Lars-Levi Laestadius, predikade ett enkelt och puritanskt levnadssätt. Det var ett antimaterialistiskt förhållningssätt som på ett konkret sätt kunde förstås av hela befolkningen.

Laestadianismen kom att fungera som en ideologisk motrörelse till modernisering och var också en viktig del i motståndet mot den svenska språkpolitiken i norra Sverige. Rörelsen spreds från 1840-talet i snabb takt över nationsgränserna till Finland och Norge.

Laestadianismen sågs av Svenska kyrkans företrädare under 1800-talet som ett främmande element i kyrkan. För att ”civilisera” laestadianerna strävade Svenska kyrkan efter att utveckla skolväsendet och sprida svenskt språk och kultur i minoritetsområdet. Det faktum att predikanterna var lekmän medförde att kyrkan inte hade samma kontroll över dem som över de anställda prästerna och kyrkan motarbetade till en början den laestadianska väckelserörelsen som upplevdes som ett hot mot kyrkans ställning.

Laestadianismen upplevdes, i alla fall under de första decennierna av 1900-talet, som ett hot mot kyrkans hegemoni även på andra plan. Upplevelsen av hot bestod dels i att laestadianismen var organiserad över nationsgränserna, dels av den starka koppling mellan religiös tillhörighet och språklig och kulturell identitet som rörelsen skapade.

Under 1900-talet splittrades rörelsen i vad som kom att bli tre huvudrörelser, öst-, väst- och gammellaestadianism. Laestadianismen har förblivit en inomkyrklig rörelse, vilket visar sig bland annat i att anhängarna sluter upp kring dopet och nattvarden i såväl svenska som norska och finska kyrkan. Men inom samtliga riktningar finns många som är motståndare till prästvigning av kvinnor och till samkönade äktenskap. Detta har lett till att västlaestadianerna har distanserat sig ifrån Svenska kyrkan och har numera konfirmation, nattvard och dop i egen regi. Östlaestadianismen, som är den starkaste av rörelserna i Sverige, ligger närmast Svenska kyrkan, bland annat har den inte egen sakramentsförvaltning, utan samverkar med präster och församlingar i Svenska kyrkan. År 2020 riktade de östlaestadianska fridsförbunden, genom sitt predikantförbund, frågor till Svenska kyrkans biskopar om rörelsens plats i Svenska kyrkan. Biskopsmötet utsåg Luleå stifts biskop att inleda samtal med rörelsen och ett första möte mellan biskopen och representanter för fridsförbunden har ägt rum. Detta möte utmynnade i en önskan om fortsatta samtal om rörelsens framtid och om samspelet mellan fridsförbunden och lokala församlingar i Svenska kyrkan. Biskopsmötet har bejakat fortsatta samtal och fridsförbunden har utlovat svar inom kort.

Kyrkan och laestadianismen i sannings- och försoningskommissionen

I mars 2020 tillsatte regeringen en sannings- och försoningskommission för granskning av kränkningar och övergrepp mot tornedalingar, kväner och lantalaiset i syfte att bidra till att ge minoriteten en kollektiv upprättelse, främja försoning och motverka att något liknande händer i framtiden. I kommissionens slutbetänkande från november 2023 (SOU 2023:68) finns ett avsnitt (9.2) som har rubriken Kyrkan och laestadianismen. Där finns en redogörelse för den laestadianska väckelserörelsens betydelse för minoriteten utifrån olika infallsvinklar, dels som trosinriktning, dels utifrån kulturella, språkliga och etniska aspekter.

Inom samma avsnitt (9.2.5) berättar personerna i intervjumaterialet om sin laestadianska uppväxt i hemmet, bland släkten eller på bönemöten. En del intervjupersoner berättar att det fanns många regler att förhålla sig till i det laestadianska hemmet, medan andra hade föräldrar med mer tillåtande inställning. Intervjupersonernas berättelser vittnar samtidigt om att många laestadianer också hade en relation till kyrkan och att det inte var ovanligt att man besökte kyrkans gudstjänster. I de intervjuer där laestadianismen tas upp, uttrycker några intervjupersoner att de tycker att polariseringen mellan dem som tillhör väckelserörelsen och dem som inte gör det har ökat under senare tid, att det var mer sammanhållning inom minoriteten förr, oavsett religiös tillhörighet. En uttrycker det som att ”väckelsen ser inte det goda i Svenska kyrkan och Svenska kyrkan ser inte det goda i väckelsen.”

I betänkandet beskriver man utförligt de arbetsstugor som upprättades i norra Sverige som bidrog starkt till att osynliggöra minoritetsspråken. Många av de barn som placerades på arbetsstuga kom från laestadianska hem och var präglade av väckelsens religionsutövning. Detta har även belysts i Svenska kyrkans publikation *Ette tohtia olla oma itte, en samtalsbok om meänkieli och Tornedalen* av prästen Stefan Aro. För dessa barn innebar vistelsen i arbetsstugan, vars uppgift bl.a. var att överföra svenskt språk och kultur, i vissa fall en identitetsförlust.

Ett av betänkandets förslag är riktat till Svenska kyrkan som en uppmaning att erkänna kyrkans delaktighet i assimileringsprocessen och vidta åtgärder för upprät-

telse och försoning. Svenska kyrkan uppmanas särskilt uppmärksamma de tornedalningar, kväner och lantalaiset som räknar sig till den laestadianska väckelserörelsen i sina fortsatta samtal om upprättelse och försoning (14.11.1).

Svenska kyrkans process *Askel sovinthoon* (steg mot försoning)

Efter att kyrkostyrelsen tog emot den del av sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande som rör Svenska kyrkan i slutet av 2023 kallade ärkebiskopen i början av 2024 till ett samrådsmöte med företrädare för minoriteten för att påbörja en dialog om formerna för fortsatt arbete.

Vid mötet diskuterades bland annat frågor om Svenska kyrkans företräderskap, behovet av kunskapshöjande insatser och aktiviteter riktade till de personer som tidigare i livet varit föremål för verksamhet i arbetsstugor i Norrbottens län. Vid samrådet blev det också tydligt att en grundläggande förutsättning för ett fortsatt arbete är säkerställande av resurser för att minoriteten själv ska kunna bidra. Den 29 maj 2024 uppdrog kyrkostyrelsen till generalsekreteraren att fortsätta arbetet med minoriteten tornedalningar, kväner och lantalaiset i en planerings- och analysfas samt att genomföra insatser riktade till de personer som bott i arbetsstugor. Ett samarbetsavtal har sedan upprättats mellan den nationella nivån, Luleå stift och Svenska Tornedalningars Riksförbund (STR-T). Avtalet löper till och med 2025 och innehåller former och förutsättningar för ett fortsatt samarbete kring planering och analys. En arbetsgrupp har formats med representanter från STR-T, ungdomsförbundet Met Nuoret, nationell nivå och Luleå stift.

Följande insatser har genomförts inom ramen för samarbetet:

- ◆ En arbetsgrupp för planering och analys har formats.
- ◆ Återbördandet av kvarlevor vid Akamella.
- ◆ Seminarier, om historiskt och nutidsperspektiv på försoning och upprättelse för tornedalningar, kväner och lantalaiset samt om utredningens betänkande.
- ◆ Julkonsert på meänkieli i Luleå domkyrka.

I det fortsatta arbetet planeras följande:

- ◆ Arbetsstugeträffar under hösten 2025 – Askel sovinthoon (steg för försoning), fyra platsträffar om arbetsstugor under hösten 2025 och en gudstjänst i Luleå domkyrka planeras i april 2026. Syftet är att ge upprättelse till människor som bott i arbetsstugor och att sprida kunskap till efterföljande generationer. Bland andra kommer Luleå stifts biskop och ärkebiskopen att delta vid olika träffar.
- ◆ Seminarium tillsammans med STR-T och Met Nuoret på MR-dagarna i Stockholm i december 2025.
- ◆ Konsultation med Den norske kirke om kvänst kyrkoliv, där bland annat laestadianismen kommer att lyftas.
- ◆ Workshop i februari 2026 om en handlingsplan för det fortsatta arbetet, inbjudan går bland annat till laestadianska organisationer.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:103.

Utskottet uppskattar att motionen lyfter ett så viktigt ämne som relationen mellan Svenska kyrkan, den laestadianska inomkyrkliga rörelsen och den nationella minoriteten tornedalingar, kväner och lantalaiset och utskottet noterar att det finns en stor överlappning mellan laestadianismen och den nationella minoriteten. Utskottet vill också uppmärksamma den viktiga kunskap som den statliga sanning- och försoningskommissionens slutbetänkande har bidragit med om Svenska kyrkans del i den kränkning som tornedalingar, kväner och lantalaiset fått utstå genom historien. Utskottet vill även lyfta en av slutbetänkandets forskningsrapporter som belyser laestadianismens utveckling och förutsättningar, *Laestadianerna, språket och överheten i svenska Tornedalen fram till 1970* av Gerd Snellman.

Vad gäller motionens förslag att tillsätta en utredning av Svenska kyrkans relation till den laestadianska rörelsen inom Svenska kyrkan är utskottet positivt till att denna relation utforskas och samtalas om. Utskottet konstaterar att det redan finns en påbörjad process för detta genom de samtal som biskopsmötet för med representanter för de 16 fridsförbunden samt genom de kommande överläggningarna om en handlingsplan för det fortsatta arbetet, dit laestadianska organisationer kommer att inbjudas. Utskottet uppmuntrar biskopsmötet och kyrkostyrelsen att fortsätta och intensifiera dessa insatser. De uppmuntras även att i sitt arbete ta hänsyn till de förslag i sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande som är riktade till Svenska kyrkan.

Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motion 2025:103.

Uppsala den 3 oktober 2025

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Sara Waldenfors, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Anna Lundberg, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Birgitta Dahlbäck, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Torbjörn Aronson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Ylva Samuelsson, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Bert-Åke Näslund, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Jonas Nordén och Kristina Srbu Kjellgren.

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot betänkande 2025:11 till förmån för bifall av motion 2025:103 Inkludera laestadianska väckelserörelsen i försoningsprocessen. Svenska kyrkans goda intentioner i försoningsprocessen riskerar allvarligt att diskrediteras av detta avslag på motion 2025:103. Handlingar talar starkare än ord och det enhetliga avslaget

på denna motion skadar Svenska kyrkans möjligheter att driva försoningsprocessen framåt.

Torbjörn Aronson

Särskild mening

Jag vill lämna en särskild mening till förmån för bifall till motion 2025:103. Motionen avser uppdra till kyrkostyrelsen att göra en utredning som enligt motionärerna är helt nödvändig om försoningsprocessen mellan den laestadianska rörelsen och Svenska kyrkan ska fördjupas och inkludera fler av dem som den angår. Precis som motionärerna gör gällande – och som även framkommer i en debattartikel publicerad i Kyrkans Tidning 29 september 2025 – finns en stor brist på tillit till Svenska kyrkan bland enskilda tornedalingar, kväner, lantalaiset och samer som räknar sig till den laestadianska rörelsen. Detta är något som den statliga utredningen (SOU 2023:68) tidigare också har konstaterat.

En utredning av det slaget som föreslås är nödvändig i huvudsak av två skäl. Det första skälet relaterar till behovet av att föra försonande samtal. Om försoningsprocessen ska gå framåt behöver enskilda, män och kvinnor och av olika åldrar, bli lyssnade på. Genom att inbjudna brett både enskilda och företrädare för rörelsen till samtal som sker i ögonhöjd genomlyses spänningar, frustrationer och frågor som påverkat relationen till Svenska kyrkan negativt från dåtid till nutid.

Det andra skälet är att samtal även har en kunskapsinhämtande dimension och identifierar de aspekter som gjort relationen till Svenska kyrkan ansträngd. En utredning kan ge god grund för att se i vilka delar frustration och brist på tillit handlar om bittra historiska erfarenheter och i vilka delar det beror mer på teologiska och strukturella orsaker som är mer nutida.

Vidare kan utredningen på basen av denna kunskapsinhämtning presentera konkreta framåtsyftande förslag på åtgärder till kyrkomötet. Åtgärder som skapar rimliga förutsättningar för dessa tornedalingar, kväner, lantalaiset och samer att få leva kvar med sin andliga tradition i Svenska kyrkan och dess organisation även i framtiden.

Jonas Nordén

**Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2025:12**

Sanningskommission

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2025:128 där kyrkomötet föreslås ge kyrkostyrelsen i uppdrag att tillsätta en sanningskommission om Svenska kyrkans agerande mot Sverigedemokraterna. Utskottet konstaterar att en sanningskommission är ett statligt organ som utreder historiska orättvisor och kränkningar av mänskliga rättigheter för att främja försoning och erkännande av lidande och att frågan inte hör hemma i kyrkomötet. Därför föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:128.

Motionens förslag

Motion 2025:128 av Anders Skogberg, Sanningskommission

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en sanningskommission om Svenska kyrkans agerande mot Sverigedemokraterna.

Bakgrund

Sanningskommission

En sanningskommission är ett statligt organ som utreder historiska orättvisor och kränkningar av mänskliga rättigheter för att främja försoning och erkännande av lidande. Några exempel på sanningskommissioner finns. En av de mest kända sanningskommissionerna var den som inrättades i Sydafrika efter apartheid för att utreda brott mot mänskliga rättigheter och främja nationell försoning. I Sverige fattade regeringen vid sitt sammanträde den 3 november 2021 ett beslut om att inrätta en sanningskommission som ska kartlägga den politik som förts gentemot samerna i ett historiskt perspektiv och dess konsekvenser för det samiska folket.

Sverigedemokraterna i kyrkomötet

Sverigedemokraterna, numera Sverigedemokrater i Svenska kyrkan (SDSK), har sedan kyrkovalet 2001 varit representerade i kyrkomötet.

- ♦ 2001 fick SDSK två mandat i kyrkomötet.
- ♦ 2005 fick SDSK, då under namnet Fädernas kyrka, fyra mandat.
- ♦ 2009 fick SDSK, även då under namnet Fädernas kyrka, sju mandat.
- ♦ 2013 fick SDSK femton mandat.
- ♦ 2017 fick SDSK tjugofyra mandat.
- ♦ 2021 fick SDSK nitton mandat.

Under mandatperioden 2002–2005 hade Sverigedemokraterna inga platser i utskotten. En ledamot för Sverigedemokraterna yrkade därför på närvarorätt i kyrkolivsutskottet för Sverigedemokraternas båda kyrkomötesledamöter, men kyrkomötet beslutade att avslå denna begäran.

Till mandatperioden 2006–2009 hade valberedningens förslag till ledamöter, ersättare, ordförande och vice ordförande i utskotten ingen representation från Sverigedemokraterna. Detta föranledde att en ledamot från Sverigedemokraterna yrkade på återremiss av valberedningens förslag. Förslaget avslogs av kyrkomötet. Inte heller mandatperioden 2010–2013 hade Sverigedemokraterna några utskottsplatser, men de tre senaste mandatperioderna har Sverigedemokraterna varit representerade i kyrkomötets utskott.

Under mandatperioden 2014–2017 hade Sverigedemokraterna 14 ersättarplatser i utskotten och mandatperioden 2018–2021 hade Sverigedemokraterna 22 platser i utskotten, varav åtta ordinarie platser och 14 ersättarplatser. Innevarande mandatperiod 2022–2025 har Sverigedemokraterna 17 platser i utskotten, åtta ordinarie platser och nio ersättarplatser.

De två senaste mandatperioderna har Sverigedemokraterna också varit representerade i kyrkostyrelsen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:128.

Utskottet konstaterar att en sanningskommission är ett statligt utsett organ som utreder historiska orättvisor och kränkningar av mänskliga rättigheter för att främja försoning och erkännande av lidande och att det som motionen föreslår inte är en fråga för kyrkomötet. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet avslår motionen.

Uppsala den 1 oktober 2025

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Anders Rune, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Sara Waldenfors, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Anna Lundberg, Linda Isberg, Johannes Imberg, Kjell Kallenberg, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Torbjörn Aronson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Ylva Samuelsson, Marie Rydén Davoust, Kenneth B Ferm, Xerxes Carlsén Åkerfeldt, Birgitta Dahlbäck, Bert-Åke Näslund, Jonas Larsson, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, Jonas Nordén och Kristina Srbu Kjellgren.

KI 2025:12

Biskoparna Åsa Nyström och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.